

Ontv. 22/10/2020
om 16.57

Griffie ER Bonaire	
Ingek.:	OCT 22 2020
Volgnummer:	2020 003862
Griffier:	Uitv.:

Aan:
Leden van de Eilandsraad van het openbaar
lichaam Bonaire.

Uw brief van: Ons nummer: P&A/2020007647
Datum: 22 OCT 2020
Betreft: Aanbieding Ontwerpbegroting 2021

Geachte Leden,

Algemeen

Het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) heeft het genoegen u hierbij de ontwerpbegroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 ter behandeling en vaststelling aan te bieden. De ontwerpbegroting is opgesteld conform de nieuwe wettelijk vigerende regels voor de begroting- en verantwoordingsdocumenten van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BBV BES: Staatsblad 2011 nummer 268).

De opstelling van de begroting verschilt met de voorgaande begrotingen. In 2021 hebben we de realisatiecijfers van de jaarrekening 2019 als basis genomen om dichterbij de realiteit van de begrotingsuitvoering te liggen. Het Bestuurscollege heeft een uitgebreide toelichting gegeven hoe de lasten- en batenkant van de ontwerpbegroting tot stand is gekomen in zijn verslag in het boekwerk Beleidsdeel.

Gelet op de samenloop van factoren w.o. nog geen uitsluitel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor de inkomstenderving voor 2021 als gevolg van het coronavirus en de wettelijke datum om de vastgestelde begroting vóór 15 november, aan de minister aan te bieden te kunnen halen, zijn we genooddaakt om de begroting af te ronden met de cijfers die bekend zijn. Dit betekent dat de begroting van Bonaire in eerste instantie een tekort van USD 1.9 miljoen en de meerjarenbegroting 2022 tot en met 2024 respectievelijk USD 1.2 miljoen; USD 2.4 miljoen en USD 1.3 miljoen heeft.

Het Bestuurscollege stelt uw raad voor om hoewel daartoe valide redenen zijn, geen beroep te doen op buitengewone omstandigheden, artikel 21 lid 3 van de wet Financien openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (wet FinBES) om het begrotingstekort voor het dienstjaar 2021 toe te staan. Gezien het feit dat Bonaire de laatste jaren aanzienlijke overschotten heeft gehad willen wij voorstellen om het ontstane tekort in 2021 op te heffen, door het inzetten van de opgebouwde algemene reserves.

Mocht het zo zijn dat we in het vierde kwartaal of in de loop van 2021 meer informatie krijgen vanuit BZK omtrent de budgettaire inpassing 2021 en de structurele verhoging van de vrije uitkering 2020, dan kunnen we deze via een begrotingswijziging gedurende het jaar 2021 corrigeren.

Het Bestuurscollege werkt aan o.a. een andere wijze van het heffen van de logeergastenbelasting. De nieuwe werkwijze voorziet in een vorm van heffing bij binnenkomst op het eiland in plaats van afdracht via de hotels c.q. appartementen. Uit een eerste berekening blijkt, dat door de toegenomen compliance (iedereen betaalt, terwijl er in de huidige situatie een aanzienlijk deel van de belastingen niet betaald wordt) een voordeel te behalen is van circa USD 3 miljoen. Omdat de noodzakelijke aanpassing van de regelgeving tijd vergt, is er met een extra opbrengst in 2021 nog geen rekening gehouden. Voorzichtigheidshalve wordt in 2022 volstaan met het begroten van USD 1.25 miljoen en vanaf 2023 wordt rekening gehouden met USD 2.5 miljoen.

Met deze inkomsten verhogende maatregel wordt aan de raad voorgesteld om de ontstane tekorten in 2022 tot en met 2024 te financieren. Hierdoor zijn de meerjarenramingen ook sluitend.

Deze structurele verhogingen zijn ruim voldoende om de tekorten te dekken. Administratief wordt dit overschot verwerkt als sluitpost bij de kostensoort Onvoorzien.

De ontwerpbegroting 2021 bestaat uit twee boekwerken, een beleids- en beheersdeel (zie bijgevoegde links) waarin de jaarrekening 2019; de begroting 2020 inclusief de 2de begrotingswijziging en het meerjarenperspectief 2022-2024 zijn verwerkt. Uw Raad stelt het boekwerk Beleidsdeel vast. De begroting van het OLB wordt op functies vastgesteld, welke voldoet aan de eisen van de vastgestelde wet- en regelgeving. Het boekwerk Beheersdeel is een financiële vertaling en uitwerking van de beleidsdeel per sub-functie. Dit document dient geen onderdeel te zijn van uw besluitvorming, maar wordt u ter kennisname aangeboden. Hierin kunt u naar behoefte aanvullende informatie vinden.

De afdeling Financiën heeft de ontwerpbegroting op 25 september jl. aan het College financieel toezicht BES (Cft) aangeboden. Op basis van de gestelde vragen over de ontwerpbegroting kon het Cft haar advies uitbrengen. De adviesbrief van het Cft is op 12 oktober jl. ontvangen. Een kopie van de brief treft u aan in de bijlagen.

Conform artikel 17 lid 4 van wet FinBES (Staatsblad 2010 nummer 365) wordt de Raad uiterlijk 1 september een begroting voor het volgende dienstjaar aangeboden waarin het Bestuurscollege dient aan te geven op welke wijze er rekening is gehouden met de bevindingen en aanbevelingen van het Cft.

Bevindingen en aanbevelingen conform adviesbrief Cft d.d. 12 oktober 2020 nummer Cft 202000145.

Cft: (pagina 2) onderdeel Oordeel

Voor het Cft is het niet mogelijk om vast te stellen dat de begrote personeelslasten de best mogelijke ontwikkelingen inschatting zijn van de reeds aangegane financiële verplichtingen en te verwachten ontwikkelingen (artikel 19 lid 2 sub c van de wet FinBES). Het Cft adviseert de personeelslasten te voorzien van een toereikende toelichting voor de begrote vacatures, rekening houdend met de bestaande procedures en doorlooptijden voor het invullen daarvan. Op basis hiervan dienen zo nodig de begrote personeelslasten te worden bijgesteld.

Reactie op advies Cft

De personeelsbegroting is de grootste lastenpost van het OLB vandaar dat in 2021 heel veel meer aandacht aan het opstellen/presenteren van de personeelsbegroting is besteed ter bevordering van de inzichtelijkheid in de cijfers.

De personeelsbegroting is ten opzichte van de voorgaande jaren in drieën gesplitst waarbij er per onderdeel een cijfermatige onderbouwing is gegeven, te zijn:

Omschrijving	Bedrag in USD miljoenen	Bedrag in USD miljoenen
A: Huidig personeel	19.1	
A: Voormalig personeel	1.0	
Subtotaal A: Huidig – en voormalig personeel		20.1
B: Vacatures	2.1	
B: Stelposten	0.9	
Subtotaal B: Vacatures en stelposten		3.0
Totaal personeelsbegroting OLB		23.1
C: Personeelskosten gefinancierd met Bijzondere Uitkering middelen		1.4
Totale personeelsbegroting OLB incl Bijzondere Uitkering middelen		24.5

Broninformatie Huidig- en voormalig personeel : payroll februari 2020

In de personeelsbegroting 2021 is een totaal van 28.4 fte opgenomen bestaande uit de meerderheid van vacatures die al in de vacaturelijst 2020 voorkwamen. De vacaturelijst is tijdens de vraagronde en op basis van de adviesbrief van het Cft per vacature herzien. Een lijst van de stand van zaken per vacature treft u aan in de bijlagen.

Van de 28.4 fte zijn er totaal 16 vacatures opengesteld waarvan 11 vacatures tussen de periode maart en heden zijn ingevuld. Vijf vacatures zijn momenteel in de wervings- en selectieproces. Van de resterende 12.4 fte vacatures die nog niet open zijn gesteld, is een berekening gemaakt door de doorlooptijd van 12 maanden te corrigeren. Dit heeft een bedrag van USD 99.143 opgeleverd. Gelet op de relatief geringe hoogte van dit bedrag, heeft ons college besloten dat het niet van materieel belang is om de totale begroting (USD 51.1 miljoen) voor minder dan 1 ton aan te passen.

Verder zijn er voornemens om het traject van openstellen en invullen van de vacatures voor de resterende 12.4 fte vacatures op te splitsen in twee delen, namelijk:

1. Proces van openstelling, werving en selectie en
2. Daadwerkelijke invulling van de vacatures.

Met deze actie zal de 12.4 fte aan vacatures door middel van een bulkadvertentie in het 4de kwartaal 2020 worden opengesteld. Wanneer de begroting 2021 door de Eilandsraad wordt vastgesteld en door het BZK is goedgekeurd, kan de daadwerkelijke aanstelling plaatsvinden. We streven ernaar dat de 12.4 fte vacatures in het eerste kwartaal van het dienstjaar 2021 worden ingevuld.

De huidige en voormalige personeel- en stelposten zijn harde cijfers die niet aangepast kunnen worden. In 2021 is een minimaal bedrag voor de stelposten opgenomen om de secundaire arbeidsvoorwaarden te kunnen betalen. Het bedrag dat gefinancierd wordt door de Bijzondere uitkeringen wordt in de begroting budgetneutraal verwerkt waardoor de totale personeelsbegroting van het OLB in totaal USD 23.1 miljoen bedraagt. Voor verdere detaillering en toelichting op de uitgangspunten wordt u verwezen naar de Staat B in boekwerk Beleidsdeel.

Cft: (pagina 2) onderdeel Oordeel en Financieel Beheer (pagina 7)

Cft vermeldt dat op basis van artikel 34 lid 4 van de wet FinBES, het OLB een adequate invulling dient te geven aan de uitvoering van het verbeterplan financieel beheer. Ondanks de verschillende rapporten en plannen die zijn opgesteld, verdient de voortgang van de verbetering van het financieel beheer meer aandacht. Ook wordt gevraagd de begroting te voorzien van een toereikende toelichting ten aanzien van het verbeterplan financieel beheer.

Reactie op advies Cft

Eerder dit jaar zijn de externe deskundigen van Ernst & Young (EY) ingezet om te komen tot een goedkeurende verklaring in getrouwheid en rechtmatigheid over de toekomstige jaarrekeningen. Uit tussentijdse rapportages van EY en voortschrijdend inzicht is gebleken dat niet alleen de afdeling Financiën intensieve ondersteuning nodig heeft, maar dat het ook van essentieel belang is om de directies en bureaus te ondersteunen en te coachen zodat ook zij hun verantwoordelijkheden nemen én dragen. De afdeling Financiën is in veel opzichten afhankelijk van de input vanuit de verschillende directies en bureaus. Alleen wanneer er sprake is van een procesgerichte samenwerking waarbij een ieder zijn eigen verantwoordelijkheden neemt en nakomt, is het mogelijk om tot een goedgekeurde verklaring te komen.

Om het financieel beheer te verbeteren en de voortgang hiervan te versnellen is besloten om tijdelijk een financieel veranderteam in te zetten. Dit team bestaat uit een aantal deskundigen die zich met een hands-on aanpak richt op een maximale samenwerking met de verschillende directies/bureaus. Middels diverse workshops zoals lean management en audit management, zal ingezet worden op de verbetering van de samenwerking tussen de diverse afdelingen en de directies. Door EY is tevens een Plan van aanpak versterken organisatie Openbaar lichaam Bonaire opgesteld. Een kopie hiervan treft u aan in de bijlagen.

Het belang van goed financieel beheer was ook onderdeel van het gesprek met de staatssecretaris de heer drs. R.W. Knops op 31 augustus jl.. De urgentie bestaat om op korte termijn tot een gedegen uitvoering te komen van de plan van aanpak. Naar aanleiding van het verzoek van het Bestuurscollege zal BZK, het OLB een bedrag van USD 382.477 toekennen. Een kopie van het afschrift treft u aan in de bijlagen.

Het OLB heeft zoals voorgaande jaren in de begroting 2021 een bedrag gereserveerd voor het verbetertraject financieel beheer in de reguliere begroting. Dit bedrag wordt gebruikt voor het inhuren van consultants ter ondersteuning van het ambtelijk apparaat bij het implementeren van diverse trajecten voor het financieel beheer. In 2020 wordt het bedrag gebruikt voor de ondersteuning van de financiële administratie en het verbeteren van de basisadministratie van de belastingen en erfpachten. Deze trajecten worden in 2021 vervolgd.

De toelichting in de begroting ten aanzien van het verbeterplan financieel beheer maakt geen onderdeel uit van de vereiste thema's in de begroting. De toelichting op het verbeterplan zal wel in de uitvoeringsrapportages worden vermeld.

Cft: (pagina 2) onderdeel Oordeel en onderdeel Overheid entiteiten en collectieve sector pagina 6).

Cft vermeldt dat door het ontbreken van (voorlopige) cijfers 2019 van de collectieve sector de rente lastnorm niet kan worden bepaald en dus niet kan worden vastgesteld of er wordt voldaan aan de artikelen 11 en 19 lid 2a van de wet FinBES. Verder ontbreekt een overzicht van de uitgaven, inkomsten, tekorten en schulden van de rechtspersonen die deel uitmaken van de collectieve sector (artikel 15 van de BBV BES).

Reactie op advies Cft

Het OLB is sinds november 2019 actief bezig om haar beleid rondom deelnemingen vorm te geven en good governance binnen deze deelnemingen vorm te geven. Wij zijn ons er van bewust dat niet alle cijfermatige informatie van de rechtspersonen momenteel beschikbaar zijn en dat deze paragrafen nog niet volledig voldoen aan de gestelde eisen van de BBV BES. Wij blijven werken aan verbetering op dit punt.

Cft: (pagina 5) onderdeel Onderzoek personeelsbegroting

Cft verneemt in welke mate de bevindingen uit het rapport zijn betrokken bij het begroten van de personeelslasten. Ook ontvangt het Cft graag alsnog de al eerder gevraagde kopie van het onderzoeksrapport.

Reactie op advies Cft

Het conceptrapport is met het extern bureau besproken. Het bureau moet haar cijfermatige bevindingen nog met de afdeling Financiën afstemmen voordat het rapport kan worden afgerond. Aangezien het rapport niet is gefinaliseerd kan het niet naar het Cft worden verstuurd. Dit is reeds op een eerder moment aan het Cft aangegeven.

Cft: (pagina 5) onderdeel Onderhoud

Cft mist in de ontwerpbegroting een meerjarig plan voor de besteding van deze middelen en gaat ervan uit dat dit alsnog wordt opgenomen.

Reactie op advies Cft

Het OLB staat, zoals terecht door het Cft wordt opgemerkt, voor een grote uitdaging als het gaat om onderhoud. Dit geldt zowel voor het onderhoud aan de gebouwen in eigendom van het OLB als voor onderhoud aan de infrastructuur op het eiland. Jaarlijks draagt het Rijk EUR 2,75 miljoen bij aan het op peil brengen van het onderhoud aan de infrastructuur. Deze bijdrage wordt jaarlijks aan het OLB overgemaakt in de vorm van een Bijzondere Uitkering. Voor het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Wegen, dat de basis vormt voor de structurele bijdrage vanuit het Rijk, vinden de bestedingen plaats overeenkomstig het in bijlage 1 van het Beheersplan Wegen Bonaire opgenomen schema. Voor de goede orde voegen wij ook onze brief van 7 november 2018 (nummer 2018011070) met daarbij behorende bijlagen toe waarin wordt toegelicht op welke wijze de financiering van het onderhoud plaats zal vinden, in welk tempo en ten behoeve van welke doeleinden.

Cft: (pagina 5) onderdeel Kapitaaluitgaven

Er resteert een positieve saldo van circa USD 0.5 miljoen van de vrijgekomen middelen om investeringen te kunnen financieren. Cft adviseert het OLB te bezien om dit positieve saldo kan worden aangewend voor aanvullende investeringen en de ontwerpbegroting hierop aan te passen.

Reactie op advies Cft

Het Bestuurscollege heeft gekozen om dit positieve saldo niet te gebruiken maar te reserveren voor belangrijke en noodzakelijke investeringen. Een eventuele investering kan middels een begrotingswijziging plaatsvinden.

Slot

Conform artikel 18 lid 1 en 2 van wet FinBES, beraadslaagt de raad niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. De ontwerpbegroting zal in de week van 21 oktober a.s. worden gepubliceerd via de website van het OLB op [www. bonairegov.com](http://www.bonairegov.com).

Het Bestuurscollege stuurt conform artikel 19 lid 4 van wet FinBES de door de Eilandsraad vastgestelde begroting 2020 binnen twee weken na de vaststelling, maar in ieder geval vòòr 15 november 2020, naar de minister van BZK door tussenkomst van het Cft.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,
de gezaghebber,

de wnd. eilandsecretaris,

Bijlagen

Links tot de boekwerken Beleids- en Beheersdeel 2021

Bijlage 1: Cft 2020202000145 Advies bij ontwerpbegroting voor 2021 Bonaire d.d. 12 oktober 2020

Bijlage 2: Stand van zaken vacaturelijst 2021 per 14 oktober 2020

Bijlage 3: Plan van aanpak versterken organisatie OLB

Bijlage 4: Beschikking bijzondere uitkering Bonaire verbetering financieel beheer d.d. 14 oktober 2020

Bijlage 5: Brief 2018011070- Verzoek financiële bijdrage Meerjarig uitvoeringsprogramma wegen Bonaire d.d. 7 november 2018

Bijlage 6: Beschikking bijzondere uitkering Bonaire 2019 (wegen) d.d. 29 augustus 2019.

C.C: College Financieel Toezicht , Gedeputeerde van Financiën, Directeur Bedrijfsvoering & Ondersteuning en afdeling Financiën

P&A/2020007572.

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curacao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
12 oktober 2020
Ons kenmerk
Cft 202000145
Pagina
1/7
Onderwerp
Advies bij de ontwerpbegroting voor 2021 van het openbaar lichaam Bonaire

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage
-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte heer Rijna,

Op 25 september jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de ontwerpbegroting 2021 van het bestuurscollege ontvangen. Conform artikel 17 lid 3 van de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) moet het Cft hierover binnen twee weken advies uitbrengen.

Bij de aanbidding van de ontwerpbegroting aan de eilandsraad moet het bestuurscollege aangeven op welke wijze rekening is gehouden met het advies van het Cft. De eilandsraad kan volgens artikel 18 lid 1 van de Wet FinBES niet eerder dan twee weken na openbaarmaking van de ontwerpbegroting 2021 en de overige stukken daarover beraadslagen. De door de eilandsraad vastgestelde begroting 2021 dient vóór 15 november aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ter goedkeuring te worden aangeboden.

Toets Cft

De ontwerpbegroting is door het Cft getoetst aan de hand van in de Wet FinBES en in het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria. Zo dient de begroting in evenwicht te zijn, hoort deze toelaatbaar te zijn vanuit een oogpunt van rechtmatig, doelmatig en controleerbaar financieel beheer en dienen de in de begroting opgenomen financiële verplichtingen en lasten geen onaanvaardbare risico's mee te brengen voor toekomstige begrotingsjaren. Daarnaast behoren de in de begroting opgenomen baten en lasten in overeenstemming te zijn met de best mogelijke inschatting van reeds aangegane verplichtingen en van te verwachten externe ontwikkelingen.

Oordeel

De begroting vertoont een tekort van USD 1,9 miljoen, mede vanwege inkomstenderving als gevolg van de Covid-19 crisis en daaraan gekoppelde hogere lasten. Het OLB geeft aan dit tekort op basis van artikel 18 van de BBV BES te willen dekken door middel van een onttrekking uit de algemene reserves. Het Cft kan in principe instemmen met toepassing van dit artikel als blijkt dat na hierna voorgestelde aanpassing van de lasten de ontwerpbegroting onverhoopt alsnog een tekort vertoont.

Hoewel de kwaliteit van de ontwerpbegroting is verbeterd, is het Cft van oordeel dat nog in onvoldoende mate wordt voldaan aan de criteria van de Wet FinBES en de BBV BES. Het Cft adviseert u de volgende onderdelen aan te passen alvorens de ontwerpbegroting aan de eilandsraad aan te bieden:

- De personeelslasten: Gebaseerd op de beschikbare informatie is het voor het Cft niet mogelijk om vast te stellen dat de begrote personeelslasten de best mogelijke inschatting zijn van de reeds aangegane financiële verplichtingen en te verwachten ontwikkelingen (artikel 19 lid 2 sub c van de Wet FinBES). Het Cft adviseert u de personeelslasten te voorzien van een toereikende toelichting voor de begrote vacatures. Hierbij dient u rekening te houden met de bestaande procedures en doorlooptijden voor het invullen daarvan. Op basis hiervan dienen zo nodig de begrote personeelslasten te worden bijgesteld.
- Financieel beheer: Het OLB dient op basis van artikel 34 lid 4 van de Wet FinBES adequate invulling te geven aan de uitvoering van het verbeterplan financieel beheer. Ondanks de verschillende rapporten en plannen die zijn opgesteld, verdient de voortgang van de verbetering van het financieel beheer meer aandacht.
- Collectieve sector: Door het ontbreken van (voorlopige) cijfers 2019 van de collectieve sector kan de rentelastnorm niet worden bepaald en kan dus niet worden vastgesteld of wordt voldaan aan de artikelen 11 en 19 lid 2 a van de wet FinBES. Ook ontbreekt een overzicht van de uitgaven, inkomsten, tekorten en schulden van de rechtspersonen die deel uitmaken van de collectieve sector (artikel 15 van de BBV BES).

Voor wat betreft de bepalingen uit de BBV BES, merkt het Cft op dat in deze ontwerpbegroting (evenals in voorgaande jaren) geen beschrijving is opgenomen van een kwijtscheldingsbeleid (artikel 9 van de BBV BES), geen aanduiding van de lokale lastendruk wordt verwoord (artikel 9 van de BBV BES) en het grondbeleid (artikel 14 van de BBV BES) nog niet is vastgesteld. Het Cft adviseert u bovengenoemde punten met kracht spoedig op te pakken, zodat in het jaar 2021 aan deze bepalingen uit de BBV BES wordt voldaan.

Toelichting

De ontwerpbegroting toont USD 49,2 miljoen aan baten en USD 51,1 miljoen aan lasten. Om de begroting in evenwicht te brengen en te voldoen aan artikel 15 lid 2 van de Wet FinBES doet u een voorstel aan de eilandsraad om USD 1,9 miljoen aan de algemene reserve te onttrekken. De algemene reserve eind 2019 bedraagt USD 32,4 miljoen en biedt hiervoor voldoende ruimte.

Baten

De begrote baten bestaan uit overdrachten vanuit Europees Nederland van USD 31,0 miljoen (63 procent) en lokale opbrengsten van USD 18,2 miljoen (37 procent) voor een totaal van USD 49,2 miljoen. De overdrachten vanuit Europees Nederland betreffen de vrije uitkering (USD 28,6 miljoen) en de bijzondere uitkeringen van ministeries (USD 2,4 miljoen) waarover besluitvorming al heeft plaatsgevonden. De eilandelijke baten zijn in onderstaande tabel nader gespecificeerd.

Eilandelijke baten 2018-2021

(in USD miljoenen)	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020 ¹	Begroting 2021	Vershil 2019-2021
Belastingen	10,8	13,2	10,3	10,1	-3,1
Erfpacht en huur	3,3	3,1	3,3	3,2	+0,1
Totaal overige goederen en diensten	10,2	5,7	6,7	4,9	-0,8
Totaal	24,3	22,0	20,3	18,2	-3,8

U geeft aan dat vanwege de Covid-19 crisis de eilandelijke baten in 2021 lager zullen zijn dan in voorgaande jaren. De begroting toont USD 2,1 miljoen lagere belastingbaten ten opzichte van 2020 en USD 3,1 miljoen ten opzichte van 2019. Met name de havenbelasting, cruisepassagier gelden, toeristenbelasting en verhuurautobelasting tonen een daling. Voor wat betreft de gevolgen van de Covid-19 crisis voor de toeristische sector, toont de ontwerpbegroting 60 procent minder baten ten opzichte van 2019. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) hanteert als uitgangspunt een 50 procent daling van baten ten opzichte van 2019. Gegeven de grote onzekerheid over hoe het toerisme zich in 2021 zal ontwikkelen acht het Cft uw raming van de baten conservatief maar acceptabel.

¹ Inclusief tweede begrotingswijziging 2020

Lasten

De voor 2021 begrote lasten bedragen USD 51,1 miljoen. Onderstaand overzicht toont de verdeling.

Lasten overzicht 2018-2021

(in USD miljoenen)	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020 (incl. 2 ^e BW)	Begroting 2021	Vershil 2019-2021
Personeelslasten	18,8	19,6	23,2	24,5	4,9
Overige goederen en diensten	13,9	17,5	11,5	11,7	-8,2
Subsidies en inkomstenoverdrachten	8,9	9,5	10,9	9,9	0,4
Afschrijvings-/ kapitaallasten	1,8	2,0	1,9	1,9	-0,1
Onvoorzien	0,0	0,0	0,4	1,0	1,0
Reserveringen	5,6	32,6	-	-	-32,6
Overige	2,4	2,3	3	2,1	-0,2
Totaal	51,4	83,5	87,5	51,1	-32,4

Het OLB is in 2020 overgegaan op een ander manier van administreren. De gewone dienst, kapitaaldienst en verdeeldienst zijn samengevoegd. Hierdoor is het voor bepaalde posten niet mogelijk om deze één op één te vergelijken met voorgaande jaren.

De personeelslasten vormen met USD 24,5 miljoen voor 2021 de grootste lastencategorie in de begroting. De begroting gaat uit van 355 fte aan huidig personeel, 28,4 fte aan vacatures en 13 fte die gefinancierd worden met bijzondere uitkeringen voor een totaal van 396,4 fte. Ter vergelijking voor het jaar 2020 bedroegen de personeelslasten USD 23,2 miljoen (2020:385,5 fte).

Het Cft constateert dat de begrote personeelslasten voor 2021 hoger zijn dan de realisatiecijfers in voorgaande jaren. Zo is bijvoorbeeld voor 2021 een bedrag van USD 2,1 miljoen begroot voor 28,4 fte vacatures. Alle vacatures worden begroot op basis van twaalf maanden terwijl circa de helft van de vacatures nog niet is opengesteld. Op basis van de beschikbare informatie is het voor het Cft dan ook niet mogelijk om vast te stellen dat de USD 24,5 miljoen aan begrote personeelslasten de best mogelijke inschatting is van de reeds aangegane financiële verplichtingen en te verwachten ontwikkelingen (artikel 19 lid 2 sub c van de Wet FinBES). Het Cft adviseert u om deze lasten grondig te analyseren waarbij rekening wordt gehouden met de realisatiecijfers in 2019 en 2020 en de bestaande procedures en doorlooptijden voor het invullen van de vacatures. Het Cft verzoekt u aan de hand daarvan de personeelslasten in de ontwerpbegroting aan te passen.

Kenmerk
Cft 202000145
Blad
5/7

Een extern bureau is in de tweede helft van het jaar ingehuurd om een onderzoek naar de juistheid en volledigheid van de personeelsbegroting uit te voeren. Graag verneemt het Cft in welke mate de bevindingen uit het rapport zijn betrokken bij het begroten van de personeelslasten. Ook ontvangt het Cft graag alsnog de al eerder gevraagde kopie van het onderzoeksrapport.

Het OLB heeft wel de informatiewaarde in de ontwerpbegroting verhoogd door een duidelijk onderscheid te maken tussen lasten voor huidig personeel (USD 19,1 miljoen) exclusief lasten voormalig personeel (USD 1,0 miljoen), lasten ten aanzien van begrote vacatures (USD 2,1 miljoen), stelposten (USD 0,9 miljoen) en personeelslasten die gefinancierd worden uit de bijzondere uitkeringen (USD 1,4 miljoen).

Tekort 2021

U presenteert een tekort van USD 1,9 miljoen mede vanwege inkomsterderving als gevolg van de Covid-19 crisis en daaraan gekoppelde hogere lasten. U verzoekt de eilandsraad om akkoord te gaan om de middelen ter dekking van het tekort te onttrekken aan de algemene reserves.

Conform de Nota van Toelichting bij artikel 18 van het BBV BES is de aard van de algemene reserve primair die van buffer voor het opvangen van risico's die niet in de begroting afgedekt kunnen worden en voor het opvangen van onverwachte tegenvallers. De huidige situatie in verband met Covid-19 wordt beschouwd als een onverwachte tegenvaller. Het Cft gaat in principe akkoord met het toepassen van dit artikel mocht na een grondige analyse en aanpassing van de lasten de ontwerpbegroting onverhoopt alsnog een tekort vertonen.

Onderhoud

In de ontwerpbegroting is circa USD 2,6 miljoen begroot voor onderhoud. Dit bedrag is hoger dan in 2020 begroot. De vraag is wel of dit voldoende is om de grote achterstanden aan gebouwen en infrastructuur weg te werken.

De Nederlandse regering heeft met ingang van 2018 jaarlijks structureel EUR 5 miljoen beschikbaar gesteld voor het BES infrastructuurfonds. Daarvan is EUR 2,75 miljoen gereserveerd voor onderhoud aan de infrastructuur van Bonaire. U geeft aan deze bijdrage aan te wenden aan de uitvoering van het meerjarige uitvoeringsprogramma onderhoud wegen. Het Cft mist in de ontwerpbegroting een meerjarig plan voor de besteding van deze middelen en gaat ervan uit dat dit alsnog wordt opgenomen.

Kapitaaluitgaven

Als onderdeel van de toets van de ontwerpbegroting beoordeelt het Cft eveneens de verwachte ontwikkeling van de liquiditeiten. De middelen die vrijkomen uit de afschrijvingen (USD 1,9 miljoen) zijn meer dan toereikend om aan de aflossingen op de renteloze leningen (USD 1,0 miljoen) en de begrote investeringen (USD 0,4 miljoen) te voldoen. Er resteert een positief saldo van circa USD 0,5 miljoen. Het Cft adviseert het OLB te bezien of dit positieve saldo kan worden aangewend voor aanvullende investeringen en de ontwerpbegroting hierop aan te passen.

Naast de meerjarige begroting van USD 0,3 miljoen voor verbetering van reeds geïmplementeerde applicaties (automatisering, directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning) wordt in 2021 ook USD 0,1 miljoen begroot voor 'automatisering – vervangen audiovisuele systeem'.

Overheidsentiteiten en collectieve sector

Het OLB heeft, in overeenstemming met artikel 8 van de BBV BES, een paragraaf over de deelnemingen en een paragraaf over de collectieve sector in de ontwerpbegroting 2021 opgenomen. In de paragraaf deelnemingen is ook een visie op deelnemingen weergegeven.

In 2013 is de collectieve sector voor het laatst vastgesteld. De collectieve sector van het OLB bestaat, naast het openbaar lichaam zelf, uit een tiental entiteiten. De voorlopige cijfers over 2019 van de collectieve sector ontbreken. Het Cft kan hierdoor de rentelastnorm voor de collectieve sector niet berekenen en kan niet vaststellen of wordt voldaan aan artikel 11 en 19 lid 2 sub a van de Wet FinBES. In artikel 11 lid 2 staat vermeld dat de rentelastnorm voor de collectieve sector van een openbaar lichaam gemiddeld 0% per begrotingsjaar mag zijn.

Het Cft constateert verder dat de paragraaf over collectieve sector een overzicht mist van de schuld cijfers van voorgaande jaren en van de voorziene schulden die in het begrotingsjaar worden aangegaan. Daarmee wordt niet voldaan aan de voorschriften van de BBV BES (artikel 15).

Financieel beheer

Het Cft constateert een aantal verbeteringen in de ontwerpbegroting en complimenteert u daarvoor. Echter de ontwerpbegroting voldoet nog niet volledig aan de voorschriften uit de Wet FinBES en BBV BES. Zo is in de ontwerpbegroting nog geen aanduiding van de lastendruk opgenomen² (artikel 9 van de BBV BES) en is ook geen beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid (artikel 9 van de BBV BES) verwoord. Ten aanzien van het grondbeleid (artikel 14 van de BBV BES) informeert u dat dit nog niet is vastgesteld door de eilandsraad. Als onderdeel van het bestuursakkoord heeft het OLB een kadernota grondbeleid opgesteld. Hierin wordt de visie op het grondbeleid uitgewerkt. De kadernota is door het bestuurscollege aan de eilandsraad aangeboden. Deze dient nog te worden behandeld en vastgesteld.

Het OLB is sinds 2016 een verbetertraject financieel beheer³ gestart. Een groot deel van de hierin vastgelegde deelplannen werd in 2019 onderdeel van een vernieuwd verbeterplan (verbeterplan 2.0), dat in het kader van het bestuursakkoord is opgesteld. Doel van dit verbeterplan 2.0 is het behalen van een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2021. De voortgang ten aanzien van dit verbeterplan is onvoldoende.

² U geeft aan dat het Centraal Bureau voor Statistiek in 2021 onderzoek zal doen naar de mate van de lastendruk.

³ Verbeterplan financieel beheer 1.0

Kenmerk
Cft 202000145
Blad
7/7

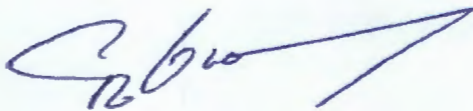
De door de accountant geconstateerde onzekerheden in 2019 zijn bijna gelijk aan die in het jaar daarvoor. De accountant heeft bij de jaarrekening 2019 wederom geen oordeel kunnen geven over zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid hiervan.

Het OLB heeft in 2020 een inventarisatie van de AO/IC van de organisatie door een extern accountantsbureau laten uitvoeren en na afronding hiervan heeft u de implementatie hiervan bij een ander accountantsbureau belegd. Het is niet duidelijk hoe de opdracht voor implementatie AO/IC samenhangt met de resterende onderdelen van het verbeterplan 2.0. Het Cft constateert daarnaast dat een groot deel van de opdracht voor implementatie weer een inventarisatie van de processen betreft. Het OLB heeft in de afgelopen jaren verschillende inventarisaties laten uitvoeren en plannen opgesteld. Ondanks deze initiatieven verbetert het financieel beheer niet. Het Cft heeft hierover vaker zijn zorgen geuit. Het Cft zal eind oktober bij gelegenheid van de aanstaande Collegereis opnieuw met uw bestuurscollege in overleg treden en bezien hoe concrete acties kunnen leiden tot de noodzakelijke verbetering van het financieel beheer.

In de ontwerpbegroting is meerjarig een bedrag van USD 0,3 miljoen opgenomen voor het verbetertraject financieel beheer. Een toelichting over de in 2021 uit te voeren werkzaamheden uit het verbeterplan en een koppeling met de begrote lasten ontbreekt echter. Daarbij zijn de lasten gelijk verdeeld over de jaren 2021 tot en met 2024. Dit terwijl op basis van het verbeterplan het grootste deel van de werkzaamheden plaatsvindt in 2021 en 2022. U wordt verzocht de begroting te voorzien van een toereikende toelichting ten aanzien van het verbeterplan financieel beheer, voordat u deze aan de eilandsraad aanbiedt.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Bedrijfsvoering en ondersteuning van het openbaar lichaam Bonaire

Vacaturelijst 2021 - OLB

	FTE	Totaal	Opmerking
001.60.00 BUREAU GRIFFIER			
Vacatures			per 15 sept 2020
Eilandsgriffier	1,0	121.912	ingevuld
	1,0	121.912	
002.10.09 BUREAU EILANDSSECRETARIS			
Vacatures			
Concern Controller	1,0	133.529	Vacature uitgezet
	1,0	133.529	
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
002.10.16 DIRECTIE EN STAF B&O			
Adjunct-eilandsecretaris (Boven de formatie)			Functie omgezet naar Senior Adviseur
	1,0	121.912	
Stafffunctionaris	1,0	90.432	per 8 juni ingevuld
	2,0	212.344	
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
002.10.01 FINANCIEN			
Vacatures			
Afdelingshoofd Financien	1,0	133.529	Vacature uitgezet
	1	133.529	
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
002.10.03 COMMUNICATIE			
Vacatures			
Communicatie Adviseur	1,0	70.181	nog niet opengesteld
	1,0	70.181	
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
002.10.04 POST & ARCHIEF			
Vacatures			
Hoofdmedewerker Dynamisch Archief	1,0	60.842	nog niet opengesteld
	1,0	60.842	
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
002.10.06 PERSONEEL EN ORGANISATIE			
Vacatures			
Hoofdmedewerker personeelsbegroting-Opleidingsbudgetten	1,0	60.842	nog niet opengesteld
	1,0	60.842	
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning			
002.10.02 FACILITAIRE ZAKEN			
Vacatures			
Onderhoudsmedewerker	1,0	23.366	nog niet opengesteld
	1,0	23.366	
Totaal Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning	7,0	561.104	
Directie Toezicht en Handhaving			

Directie Toezicht en Handhaving			
300.00.05 HANDHAVING RUIMTE & ONTWIKKELING			
Vacatures			
Senior Inspecteur/Toezicht en Handhaving	1,0	54.779	nog niet opengesteld
	1,0	54779	
Directie Toezicht & Handhaving			
222.00.01 HAVEN- EN LOODSWEZEN			
Vacatures			
Senior Loods	1,0	108.620	selectiefase
	1,0	108.620	
Totaal Directie Toezicht en Handhaving	2,0	163.400	
Directie Ruimte en Ontwikkeling			
Directie Ruimte & Ontwikkeling			
002.10.17 DIRECTIE EN STAF RUIMTE EN ONTWIKKELING			
Vacatures			
Directeur/Ruimte&Ontwikkeling - vacature	1,0	138.584	ingevuld per 1 okt 2020
	1,0	138.584	
Directie Ruimte & Ontwikkeling			
002.10.18 BELEID EN PROJECTEN RUIMTE EN ONTWIKKELING			
210 Unit Bouw & Civiele Werken			
Beleidsadviseur B/Civiele Werken	1,0	70.181	wordt per 1 jan 2021 ingevuld
	1,0	70.181	
341 Unit L.V.V			
Vacatures			
Beleidsadviseur C/LVV	1,0	80.779	nog niet opengesteld
	1	80.779	
810 Unit Ruimtelijk Ontwikkeling en Volkshuisvesting			
Vacatures			
Beleidsadviseur C/Ruimtelijke Ordening	1,0	80.779	wordt per 1 dec ingevuld
	1,0	80.779	
Directie Ruimte & Ontwikkeling			
020.10.15 REALISATIE - VERGUNNINGEN			
210 Unit Infra			
723 Unit Milieu & Natuur vergunningen			
Vacatures			
Vergunningverlener Senior	1,0	60.842	wordt per 1 nov ingevuld
	1,0	60.842	
822 Unit Bouwvergunningen			
Vacatures			
Vergunningverlener	1,0	48.354	wordt per 15 nov ingevuld
Vergunningverlener	1,0	48.354	
	2,0	96.709	wordt op nieuw opengesteld

020.10.10 REALISATIE - GRONDZAKEN			
020 Unit Grondzaken			
Vacature			
Beleidsadviseur B/Grondzaken	1,0	70.181	wordt per 1 nov ingevuld
	1,0	70.181	
Directie Ruimte & Ontwikkeling			
BEHEER OPENBARE RUIMTE			
210.10.00 BEHEER OPENBARE WERKEN -ONDERHOUD OPENBARE WERKEN			
Vacatures			
Afdelingshoofd Beheer Openbare Ruimte	1,0	70.181	selectiefase wordt op nieuw opengesteld
Medewerker Uitvoering	1,0	27.675	
	2,0	97.856	
Totaal Directie Ruimte & Ontwikkeling	10,00	695.911	
Directie Samenleving en Zorg			
Directie Samenleving & Zorg			
600.10.10 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING EN ARBEIDAANGELEGENHEDEN			
Vacatures			
Beleidsadviseur B/Maatschappelijke Dienstverlening (tijdelijk)	1,0	73.585	is per 1 juli 2020 ingevuld
	1,0	73585	
Directie Samenleving & Zorg			
530.00.01 SPORT / INDEBON			
vacature			
Sportleider	0,9	28.883	0,5 fte wordt binnenkort ingevuld
	0,9	28.883	
Directie Samenleving & Zorg			
700.10.00 PUBLIEKE GEZONDHEIDSZORG			
Vacatures			
Beleidsadviseur C/Arts Publieke Gezondheid	0,5	43.929	W&S bezig wordt per 1 nov 2020
Beleidsadviseur A / Preventie Medeweker	1,0	60.842	
	1,5	104.771	
Directie Samenleving & Zorg			
003.00.01 BURGERZAKEN			
Vacatures			
Coördinator Burgerzaken FU	1,0	60.842	nog niet opengesteld nog niet opengesteld
Afdelingshoofd B / Burgerzaken	1,0	108.664	
	2,0	169.506	

Directie Samenleving & Zorg		
540.00.01 SERVICIO DI KULTURA, ARTE I LITERATURA		
Vacatures		
Onderafdelingshoofd Cultuur	1,0	70.181
Medewerker Culturele Ontwikkeling	1,0	37.200
	2,0	107.381
Totaal Directie Samenleving & Zorg	7,4	484.127
	FTE	
TOTAAL GENERAAL (incl. vacatures, pers. payroll, TBS, bedrag invallers)	28,4	2.159.983
Waarvan:		
Staf bestuursorganen	2,0	255.440
Directie B&O	7,0	561.104
Directie T&H	2,0	163.400
Directie R&O	10,0	695.911
Directie S&Z	7,4	484.127

nog niet
opengesteld
nog niet
opengesteld

1

2

Achtergrond

- In het bestuursakkoord Bonaire 2018-2022 zijn verschillende doelstellingen opgenomen, onder andere een goedkeurende accountantsverklaring
- Openbaar lichaam Bonaire beschikt over diverse managementrapportages met verbeterplannen en actiepunten (2014 - 2020)
- Structurele oplossingen en implementatie van verbeterplannen blijven structureel achter
- Managementletter punten van de accountant nemen toe in plaats van af (2019 ten opzichte van 2018)
- Kritische blik van Cft en Bzk met betrekking tot de status van de doelstellingen in bestuursakkoord 2018 - 2022.
- **Tijd voor actie!**

Page 3

3

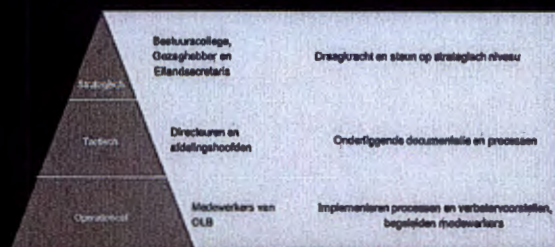
Plan van aanpak

4

Plan van aanpak

Het uitgangspunt is om het ambtelijk apparaat van Bonaire te versterken en te verbeteren om op termijn een goedkeurende verklaring te ontvangen. Om structureel de organisatie te versterken zullen onderliggende oorzaken opgelost moeten worden. Door middel van praktische actiepunten zullen wij toewerken naar structurele verbeteringen.

On the ground taskforce: een kleine groep externe professionals die regelmatig op de werkvloer zullen zijn en het samen met de medewerkers van OLB zullen doen

Page 5

EY

5

Fundamentele uitdagingen

In week 31 en 32 zijn onsite interviews gehouden, tijdens deze interviews is er een beeld geschetst van de organisatie en de uitdagingen, de volgende hoofdpunten zijn veelvuldig naar voren gekomen:

- Veel oorzaken van de tekortkomingen in het financieel beheer liggen buiten de invloedssfeer van de afdeling Financiën
- Gedachte leeft dat 'financieel beheer' iets is van Financiën in plaats van organisatie brede verantwoordelijkheid
- Geen duidelijke probleemlijst voor bevindingen (en beperkt zichtbaar initiatief)
- Beperkte daadkracht bij implementatie voorstellen (organisatie breed)
- Beperkte (of geen) consequenties voor het niet opvolgen en uitvoeren van beleid en protocollen
- Beperkte begeleiding en coaching van medewerkers
- Onduidelijke verantwoordelijkheden op functie niveau
- Veelal reageren in plaats van anticiperen
- Toekomstige visie van de organisatie ontbreekt bij de medewerkers, voordelen worden onderschat of niet gezien in het juiste perspectief.
- Uitdragen visie en beleid vanuit BC

Page 6

EY

6

Actiepunten fundamentele uitdagingen

1. Draagvlak creëren binnen de organisatie
 - Workshops organiseren met Bestuurscollege en Directies met als doel draagvlak te creëren binnen de gehele organisatie, te beginnen bij de toplaag.
 - Change management workshops organiseren op directie en afdelingsniveau, vervolgens trapsgewijs richting medewerkers.
 - Wekelijkse begeleiding, aansturing, monitoring voortgang.
2. De financiële afdeling daadkracht geven (langere termijn)
 - Concern controller functie implementeren met brede bevoegdheid welke boven de Directies staat en onder de Eilandsecretaris valt, of:
 - Financiële afdeling loskoppelen van de Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning, en verplaatsen naar een staf functie met een geschikt mandaat
3. Overwegen om beleidsmedewerkers Financiën binnen desbetreffende Directies te plaatsen
4. De stuurgroep financieel beheer heropstarten. Deelname EY en Dhr. Gerritsen aan tweewekelijkse stuurgroep vergadering om uitdagingen en de status van actiepunten te bespreken.

Page 7

EY

7

8

Actiepunten

1. Oorzaak management letter punten inzichtelijk maken
 - Onderliggende proces analyseren op basis van bevinding accountant
2. Identificeren waar processen verbeterd kunnen worden door middel van de LEAN-methodiek
3. Minimale interne controle maatregelen beschrijven en opnemen in het proces
4. Identificeren verantwoordelijkheden, en rollen met betrekking tot borging en functiescheiding
 - Vastleggen verantwoordelijkheden en deadlines in actielijst
5. Meest essentiële processen documenteren/ aanvullen in samenwerking met proceseigenaar
6. Implementeren processen
 - Praktische begeleiding en opvolging
 - Change management workshops
7. Bi-wekelijks voortgang bespreken in stuurgroep vergaderingen, inclusief:
 - Status actiepunten
 - Uitdagingen en moeilijkheden
 - Verantwoordelijkheden en verantwoordelijke aanwijzen per initiatief
 - Deadlines stellen en monitoring

Page 9

9

Tijdlijn en condities

10

Tijdslijn

De geschatte totale duur van dit project zal ongeveer 16 maanden zijn

Page 11

11

Conditie

Alvorens we met elkaar de handen in een slaan is het essentieel dat er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan.

1. Er moet een breed gedragen steun worden uitgesproken vanuit het bestuurscollege. Beschikbaarheid voor frequente sessies met bestuurscollege en managementteams.
2. Escalatie procedure indien directies en medewerkers niet volledige medewerking verlenen.
3. Afstemmen mandaat project groep organisatie en beheer.
4. Maandelijks voortgangsoverleg met P. Gerritsen, R.J van Nimwegen en het Bestuurscollege.

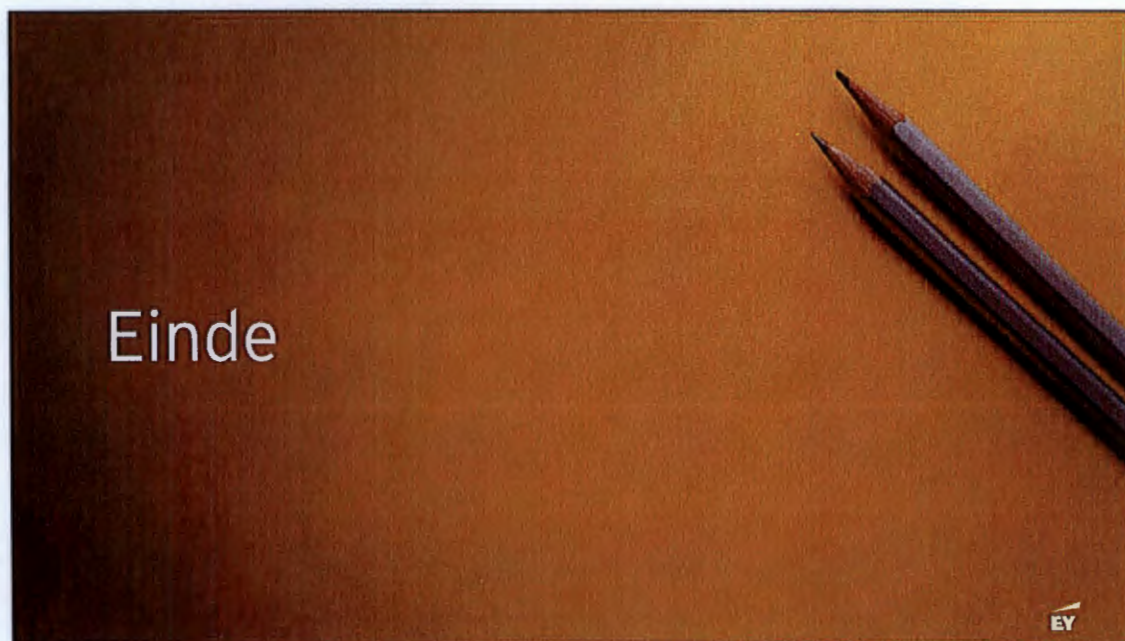
Page 12

12

13

14

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan het Bestuurscollege van het openbaar lichaam
Bonaire
T.a.v. de Gezaghebber
Plasa Reina Wilhelmina 1
Kralendijk

Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ook per e-mail: gezaghebberbonaire@bonairegov.com

Kenmerk
2020-0000557646

Uw kenmerk
P&A2019000277

Datum **14 OKT 2020**
Betreft **Bijzondere uitkering Bonaire in het kader van verbetering
financieel beheer**

Tijdens mijn gesprek met u op 31 augustus jl. wij gesproken over het belang van goed financieel beheer. U heeft op dit terrein in de afgelopen jaren onvoldoende voortgang geboekt, ondanks de afspraken die hierover in het Bestuursakkoord zijn gemaakt en de ondersteuning die al geboden is bij de uitvoering van deze afspraken. Plannen die door uw Bestuurscollege zijn gemaakt werden echter steeds nauwelijks tot uitvoering gebracht. Door EY is nu een 'Plan van aanpak versterken organisatie Openbaar Lichaam Bonaire' opgesteld. U deelde met mij het gevoel van urgentie dat deze plannen nu wel op korte termijn tot een gedegen uitvoering komen. Tijdens ons gesprek heeft u mij verzocht om een bijdrage aan de bekostiging van de uitvoering van dit plan van aanpak. Naar aanleiding van dat verzoek verleen ik aan het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) op grond van artikel 92, tweede lid, aanhef en onder d, van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (FinBES) een bijzondere uitkering van in totaal € 410.000 (omgerekend USD 482.509).

Voorschriften

Aan deze bijzondere uitkering zijn de volgende voorschriften verbonden:

1. Het toegekende bedrag dient zo snel als mogelijk te worden besteed, doch uiterlijk 31 december 2021 te zijn uitgeput;
2. Het toegekende bedrag mag slechts worden besteed aan de activiteiten die zijn opgenomen in het 'Plan van aanpak versterken organisatie Openbaar Lichaam Bonaire' van EY en ter versterking van directie Samenleving en Zorg;
3. Het toegekende bedrag is over de (deel)activiteiten als volgt verdeeld:
 - a) USD 100.032 voor inhuur gedurende één jaar van twee fte, waarvan één voor de subsidievaststelling en één voor de bijzondere uitkeringen. Deze 2 fte's dienen als liaison tussen de unit Financiën en de directie Samenleving en Zorg: zij werken vanuit de unit Financiën, maar inhoudelijk verrichten zij uitsluitend werkzaamheden in het domein van de directie Samenleving en Zorg.
 - b) USD 382.477 voor inhuur interim concerncontroller en inzet van EY ter uitvoering van het Plan van aanpak;

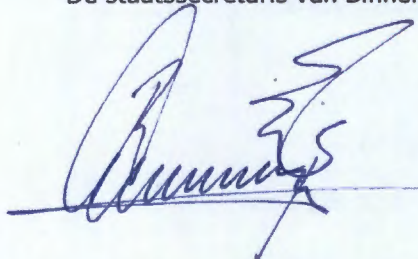
Datum

Kenmerk
2020-0000557646

4. U rapporteert over de voortgang van de hierboven genoemde activiteiten in uw uitvoeringsrapportages van de jaren 2020 en 2021. In deze uitvoeringsrapportage geeft u een inhoudelijke beschrijving van de geplande activiteiten en de bijbehorende resultaten op dat moment;
5. In de jaarrekening, die krachtens artikel 28 van de FinBES jaarlijks wordt opgesteld, wordt vermeld welk bedrag besteed is aan de hierboven genoemde activiteiten;
6. Aan de hand van de vastgestelde jaarrekening 2021 wordt bepaald of aan voornoemde voorschriften is voldaan en indien blijkt dat één of meerdere van de activiteiten niet dan wel deels niet is uitgevoerd, kan het teveel aan het openbaar lichaam Bonaire betaalde bedrag aan bijzondere uitkering met het bedrag zoals in de aanvraag bij die betreffende activiteit is genoemd, worden teruggevorderd;
7. De besteding van de middelen wordt opgenomen in de periodieke voortgangsrapportages en -overleggen van het Bestuursakkoord Bonaire 2018 – 2022;
8. Alle op verzoek van het DG Koninkrijksrelaties in deze gevraagde aanvullende informatie, dient u binnen twee weken te verstrekken;
9. Verzoeken om medewerkers van de directie Koninkrijksrelaties tijdens werkbezoeken kennis te laten nemen van de uitgevoerde activiteiten in deze dient u te allen tijde te honoreren.

Het toegekende bedrag zal worden overgemaakt op rekeningnummer MCB Bonaire 30100203 (SWIFT (BIC) Code: MCBKBQBN) ten name van het Openbaar Lichaam Bonaire.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

Beroep en bezwaar

Belanghebbenden kunnen, binnen zes weken ingaande de dag na verzending van dit besluit, tegen deze beschikking schriftelijk beroep instellen door indiening van een beroepschrift bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Voorafgaand aan het indienen van een beroepschrift kan, binnen voornoemde termijn, schriftelijk eerst bezwaar worden gemaakt bij de minister

Datum

Kenmerk
2020-0000557646

van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zowel het beroepschrift als het bezwaarschrift moet zijn ondertekend en zijn voorzien van:

- a) de datum;
- b) een naam;
- c) het adres van de indiener;
- d) de gronden van beroep/bezwaar, waaronder het belang dat de indiener erbij heeft;
- e) een aanduiding van hetgeen wordt gevorderd;
- f) en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het is gericht.

OPENBAAR LICHAAM
BONAIRE

Aan: de Directeur-Generaal van Mobiliteit
Drs. M.M. Frequin
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG
Nederland

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 2018011070

Onderwerp: Verzoek om financiële bijdrage
implementatie Meerjarig uitvoerings-
programma wegen Bonaire

Kralendijk, 10 7 NOV 2018

Geachte heer Frequin,

Met referentie naar uw brief aan ons d.d. 24 april 2018 met kenmerk IenW 2018/81970 betreffende het voorstel wegen Bonaire (*Bijlage 1*) berichten wij u dat wij een 4 jaren uitvoeringsprogramma hebben laten opstellen voor de aanpak van onze wegen. Dit uitvoeringsprogramma is een eerste stap in het duurzaam verbeteren van de wegeninfrastructuur van Bonaire. De basis hiervoor is gelegd met het Beheerplan Wegen Bonaire 2017-2026 (*Bijlage 2*) dat in opdracht van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) is opgesteld door Civil Engineering Caribbean N.V. (CEC N.V.) welk plan een inzicht geeft in de onderhoudsstaat van het wegenareaal op Bonaire.

Voor de inhoud van het 4 jaren uitvoeringsprogramma verwijzen wij u korthedshalve naar het bijgaande rapport "Meerjaren uitvoeringsprogramma wegen Bonaire 2019-2023" (*Bijlage 3*).

Ook hebben wij in het kader van de integrale wijkaanpak een verbeteringsplan laten maken voor de aan- en afvoerwegen van een drietal scholen op Bonaire. Het betreft de Brede School Papa Cornes te Noord Salinja, Kolegio San Luis Beltran te Rincon en School Strea Briante/School Rayo di Solo te Antriol. Aanleiding voor de urgente uitvoering van dit plan is primair het potentiële gezondheidsrisico door stofvorming wat aanwezig is in de omgeving van deze scholen. Ook dit verbeteringsplan treft u aan in de bijlagen van deze brief (*Bijlage 4*).

De geraamde kosten voor het 4 jaren uitvoeringsprogramma is € 16,3 mln (USD 18.5 mln) en die voor de aanleg van de wegen rondom de scholen € 3.1 mln (USD 3.5 mln). Voor uitvoering van beide plannen is een totaalbedrag nodig van € 19.4 mln (USD 22 mln).

Het Rijk heeft aangegeven dat voor het beheer en onderhoud van de infrastructuur van Bonaire jaarlijks structureel € 2.75 mln beschikbaar zal zijn en dat voor de verbetering van de wegen rondom de drie eerdergenoemde scholen een éénmalige bijdrage van € 3 mln beschikbaar is.

Ons college heeft u in april 2018 verzocht of wij aanspraak kunnen doen op de beschikbare structurele bijdragen voor 2018 en 2019. Het gaat om een bedrag van € 5.5 mln (USD 6.2 mln). Wij herhalen thans dit verzoek en vullen het aan met het verzoek of wij ook aanspraak kunnen doen op de éénmalige bijdrage van het Rijk voor de wegen rondom de scholen. Het gaat om een bedrag van € 3 mln (USD 3.4 mln). In totaal gaat het om € 8.5 mln (USD 9.6 mln).

In *bijlage 5* ziet u een overzicht van de uitvoeringsplanning en uitgaven voor zowel de wegen van het 4 jaren uitvoeringsprogramma als voor de wegen rondom de 3 scholen. Verder staat in het overzicht aangegeven welke bedragen door het OLB vanaf 2020 jaarlijks moeten worden ingebracht voor klein en groot onderhoud (€ 118,320/USD 135,672). Ook de kosten voor de aanleg van de parkeerplaatsen van de scholen (€ 79,055/USD 90,000) vindt u in de planning. De kosten voor het onderhoud en de eenmalige kosten voor de parkeerplaatsen komen voor rekening van het OLB.

Indien u instemt met ons verzoek draagt het Rijk in juni 2019 bij met een bedrag van € 8.5 mln euro (USD 9.6 mln). Volgens de uitgavenplanning van de uitvoeringswerkzaamheden van het 4 jaren programma en de wegen rondom de scholen moet in dat jaar € 4,410,580 (USD 5.057.570) uitgegeven worden. Er blijft dan een positief saldo over van € 3,961,339 (USD 4.542.430). Voorgesteld wordt dit bedrag te spreiden over de jaren 2020 t/m Q2 2023 te weten voor:

- 2020 € 1,466,905 (USD 1,682,086);
- 2021 € 1,184,144 (USD 1,357,846);
- 2022 € 559,316 (USD 641,362);
- en t/m Q2 2023 € 750,974 (USD 861,134).

Aangevuld met de structurele jaarlijkse bijdrage van het Rijk (€ 2.75 mln/USD 3.1 mln) en een structurele jaarlijkse bijdrage van het OLB (€ 355,204/USD 407,309) gedurende 2020 t/m Q2 2023 dekt dit de totale kosten van het 4 jaren uitvoeringsprogramma inclusief de wegen rondom de scholen (€ 18.5 mln/USD 22,079,237).

In het 4 jaren uitvoeringsplan is ervoor gekozen om de focus te leggen op de meest ernstige schadebeelden (categorie a5) waarbij een volledige reconstructie de schadebeelden oplost. Verder is met de keuze van de wegen gekeken naar het maatschappelijk belang en dat de werkzaamheden enigszins gelijkmatig over de districten verdeeld zijn rekening houdend met de bestaande toestand en intensiteit van het gebied, hetgeen bijdraagt aan draagvlak vanuit de samenleving. In tabel 2.3 op pagina's 7 en 8 van *Bijlage 3* ziet u een overzicht van de wegen die opgenomen zijn in het 4 jaren uitvoeringsprogramma. Met de bijdrage van het Rijk van € 5.5 mln voor de jaren 2018 en 2019 worden de wegen van Antriol in 2019 en de cluster Nikiboko, Belnem en Tera Cora in 2020 gerenoveerd en wordt in 2020 een aanvang gemaakt met de renovatiewerkzaamheden van de cluster Noord Salinja, Republiek en Hato (2020).

Het betreft de volgende wegen:

Antrio

Kaya Gramel
Kaya Karpitan
Kaya Papa Cornes

Nikiboko/Belnem/Tera Cora

Kaya Berlin deel 2
Kaya Bruselas
Kaya Kitara deel 2
Kaya Nikiboko Zuid
Kaya Roma
Kaya Uranus deel 2
Kaya Uranus deel 3
Kaya Mgr. Nieuwindt

Noord Salinja/Republiek/Hato

Kaminda Gurubu
Kaya Pueblo deel 2
Kaya Naguati deel 2
Kaya Platina
Kaya Piedra Precioso deel 1
Kaya Leeuwarden

Met de eenmalige bijdrage van € 3 mln voor de wegen rondom de scholen worden in 2019 de wegen zoals vermeld in *Bijlage 4* §2.1, 2.2 en 2.3 verbeterd.

Hier betreft het de volgende wegen:

Brede school Papa Cornes

Kaya Leiden (deel)
Kaya Chippewa/Kaya Oneida (deel)
Kaya Amsterdam (deel)

Rayo di Solo/Strea Briante

Kaya Medelsshon
Kaya Sonmontuno (deel)

Kolegio San Luis Beltran

Kaya Botote

Op projectniveau zal per reconstructie gekeken worden welke maatregelen nodig zijn voor een goede afwatering. Kleinschalige maatregelen worden verwerkt in het ontwerp en bestek. In 2019 zal een overkoepelend afwateringsplan voor Bonaire worden opgesteld waarbij op netwerkniveau inzichtelijk zal worden gemaakt hoe de afwatering op het eiland geregeld is en hoe deze verbeterd kan worden. Dit is belangrijk voor de uiteindelijke robuustheid van de infrastructuur op Bonaire.

Wij gaan binnenkort de gesprekken met Gemeente Alphen aan de Rijn over de opties voor samenwerking op het gebied van onderhoud van de wegen weer oppakken en hopen daar concrete afspraken over te kunnen maken.

Binnenkort wordt voor de directie Ruimte en Ontwikkeling een Civieltechnische beleidsmedewerker in dienst genomen zodat de organisatie op dit terrein versterkt wordt maar wij hopen ook in de bestuursovereenkomst afspraken te kunnen maken over ondersteuning vanuit het Rijk met specifieke deskundigheid.

Mochten uw adviseurs vragen hebben over de inhoud van de uitvoeringsprogramma's dan kunnen zij contact opnemen met de interim-directeur van de Directie Ruimte en Ontwikkeling van het OLB de heer ir. Etienne van der Horst.

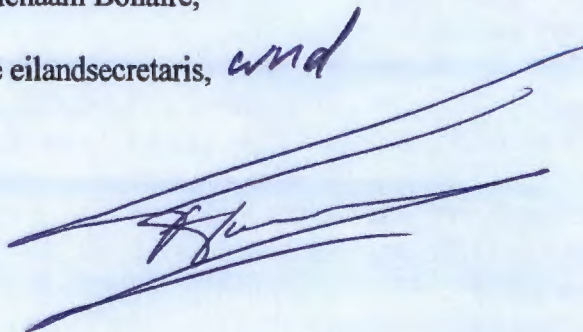
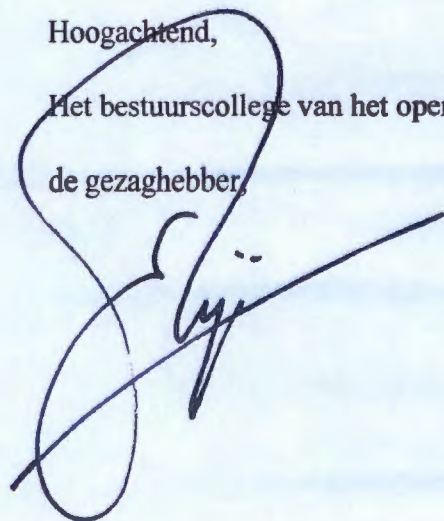
Wij vertrouwen erop dat het uitvoeringsprogramma voldoet aan uw voorwaarden opdat wij spoedig in aanmerking komen voor de financiële bijdragen van het Rijk zodat wij onze wegen met de zo nodige voortvarendheid gaan verbeteren.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,

de gezaghebber,

de eilandsecretaris, *wnd*

Bijlagen:

1. Brief van de directeur-generaal Mobiliteit aan de gezaghebber van het OLB d.d. 24 april 2018
2. Beheersplan Wege Bonaire 2017-2026
3. Meerjaren uitvoeringsprogramma wegen Bonaire 2019-2023
4. Addendum aanleg infrastructuur rondom 3 scholen
5. Tabel uitvoerings- en uitgavenplanning wegen: periode 2019 - 2023

Verzoeken bij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Postadres: Plaza Reina Wilhelmina 1, Kralendijk, Bonaire, N.A. Telefoon: (599-7) 5330. Telefax: (599-7) 8416

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Gezaghebber van Bonaire
De heer E. Rijna
Bestuurskantoor Openbaar Lichaam Bonaire
Plasa Reina Wilhelmina 1
Kralendijk

Bestuurskern
DG Luchtvaart en Maritieme
Zaken
Dir.Luchtvaart

Den Haag
Postbus 16191
2500 BD Den Haag

Contactpersoon
A.H. Tjalma
Senior Beleidsmedewerker
M +31(0)6-55466679
anneke.tjalma@minienm.nl

IenW/BSK-2018/81970

Datum 24 april 2018
Betreft voorstel wegen Bonaire

Geachte heer Rijna,

Dank voor uw brief over de ondersteuning van de infrastructuur Bonaire van 6 april 2018. Deze heb ik met belangstelling gelezen. Uw brief is een goede aanzet om tot een nader voorstel voor wegen en waterhuishouding te komen. Ik heb dit ook besproken met uw directeur Ruimte en Ontwikkeling, de heer van der Horst, en uw adviseur op 18 april jl. tijdens hun bezoek aan Nederland.

In uw plan zal duidelijk moeten zijn wat de benodigde investeringen, prioriteiten, fasering, kosten, uitvoerbaarheid en beheer- en onderhoudskosten zijn en hoe u die laatste financieel zult gaan dekken. Ook zal inhoudelijke deskundigheid een plaats moeten krijgen.

Ik ben dan ook benieuwd naar de vorderingen met een gemeente voor een twinning om Bonaire te ondersteunen in de verdere aanpak van de wegen. Het is zoals u aangeeft noodzakelijk om voor de uitvoering van een infrastructuurproject voldoende capaciteit en expertise beschikbaar te hebben. Een duurzame samenwerking met een andere gemeente kan een bijdrage leveren aan de bestuurlijke ondersteuning van het OLB.

Ten overvloede merk ik op dat uw voorstel niet los gezien kan worden van het door u op te stellen breed gedragen actieplan, met beleidsprioriteiten en bijbehorende actiepunten, gevraagd door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De DIRECTEUR-GENERAAL MOBILITEIT,

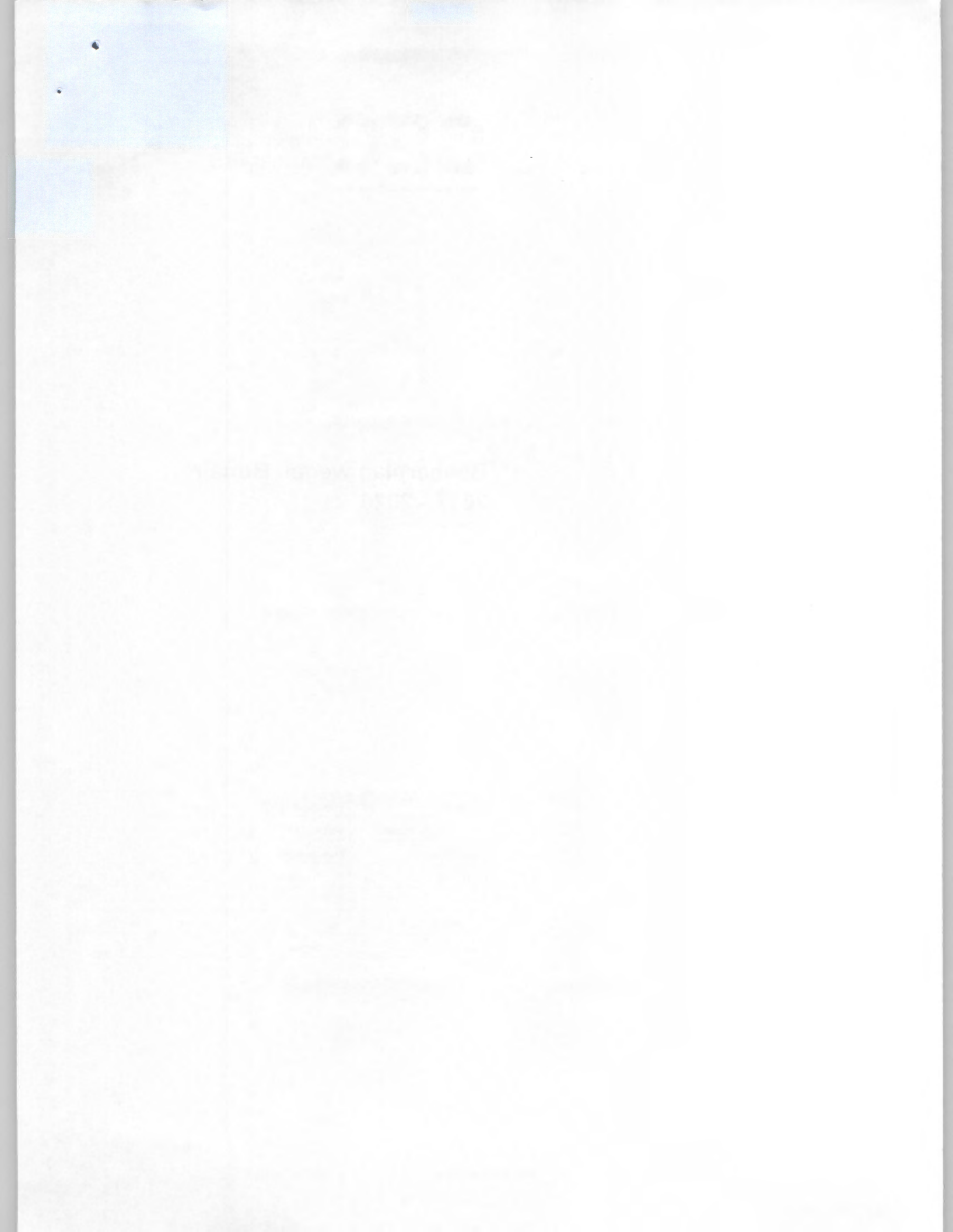
M. Frequin

OLB
Openbaar lichaam Bonaire

**Meerjaren uitvoeringsprogramma
onderhoud Wegen Bonaire**

Beheerplan wegen Bonaire 2017 - 2026

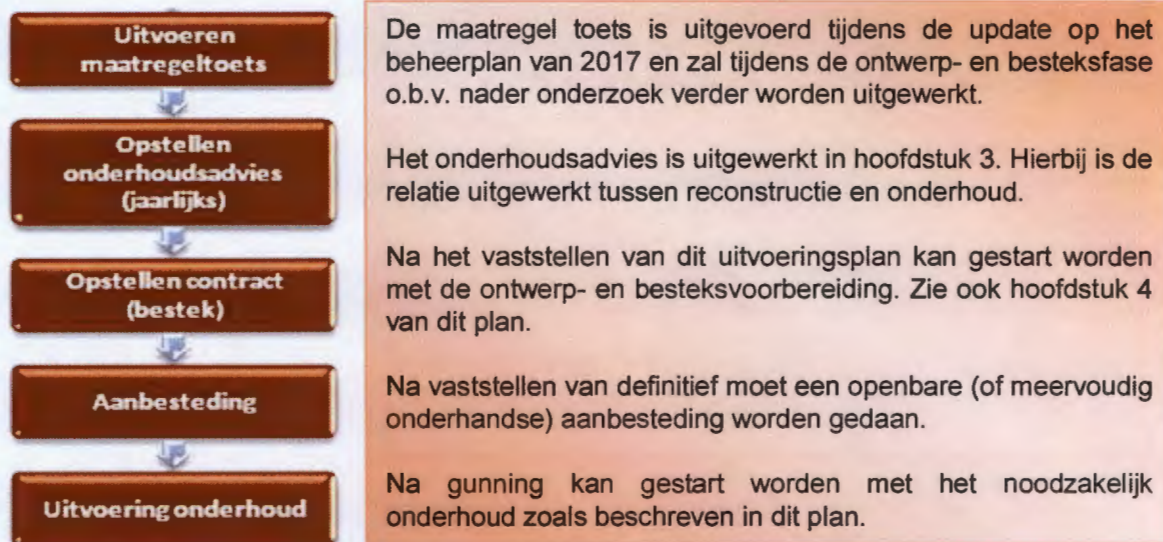
referentie	projectcode	status
20181105_uitvoeringsplan	BON/18/0001	Definitief – VERSIE 3
projectleider	projectdirecteur	datum
M.H. H. Oonk	G. H. Douglas	5 november 2018

autorisatie	naam	paraaf
goedgekeurd	G.G. Douglas	

Civil Engineering Caribbean
Oude Caracasbaalweg 76
Willemstad
Curaçao
telefoon +5999 465 8020
telefax +5999 465 8023
www.cec-int.com

INHOUDSOPGAVE	blz.
1. INLEIDING	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Leeswijzer	4
1.3. Addendum, infrastructuur 3 scholen	4
2. SCOPE UITVOERINGSPLAN VANUIT BEHEERPLAN 2017-2026	5
2.1. Wegenareaal	5
2.2. Schadebeelden	5
2.3. Wegcategorien	5
2.4. Dimensionering	6
2.5. Prioriteiten overzicht uitvoeringsplan	7
2.6. Dimensies en ontwerplevensduur	9
3. BEHEER EN ONDERHOUD WEGEN	10
3.1. Klein onderhoud	10
3.2. Groot onderhoud	11
3.3. Reservering kosten voor onderhoud	11
4. VOORBEREIDING TOT CONTRACTEN	13
4.1. Clustering van bestekken	13
4.2. Bestekken uitgezet in tijd	13
4.3. Varianten	14
4.4. Ontwerp- en besteksvoorbereiding	15
4.5. Aanbesteding	15
4.6. Gunnen op waarde (EMVI)	16
4.7. Directievoering en toezicht (directie UAV)	16
4.8. Kostenraming voorbereiding	16
5. AANBEVELING	18
 BIJLAGEN	 aantal blz.
1. Tabel overzicht wegen scope uitvoeringsplan	
2. Overzichtstekening scope per district	

In onderstaande afbeelding is aangegeven welke processtappen doorlopen moeten worden om daadwerkelijk tot uitvoering van de onderhoudsmaatregelen te komen.

1.2. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de scope van de gewenste onderhoudsmaatregelen voor de eerste 4 jaar. De inspectie resultaten vanuit het beheerplan 2017-2026 zijn hiervoor als basis gebruikt en op punten geüpdatet als gevolg van recentelijk uitgevoerde werkzaamheden door het OLB. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de benodigde beheer- en onderhoudswerkzaamheden nadat de reconstructies zijn uitgevoerd. Hier heeft OLB rekening mee te houden en de bijkomende kosten moeten hiervoor gebudgetteerd worden. Inzicht wordt gegeven in de varianten die mogelijk zijn in de relatie tussen aanleg- en onderhoudskosten.

In hoofdstuk 4 ingegaan op de ontwerp- en besteksvoorbereiding van de scope uit dit uitvoeringsplan. Voorgesteld wordt om het onderhoud te clusteren in verschillende deelcontracten die qua omvang goed aansluiten bij de lokale situatie. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 een aantal aanbevelingen gegeven.

1.3. Addendum, infrastructuur 3 scholen

Separaat aan dit uitvoeringsplan is een addendum opgesteld voor de geplande werkzaamheden rondom een drietal scholen op Bonaire. Deze werkzaamheden zijn een aanvulling op het reeds geplande onderhoud welke is beschreven in dit uitvoeringsplan Wegen. Betreft document, addendum aanleg infrastructuur rondom 3 scholen, d.d. 05-11-2018. Aanleiding voor de urgente uitvoering van dit project is primair het potentiële gezondheidsrisico door stofvorming wat aanwezig is in de omgeving van de scholen "Brede School Papa Cornes" in Nrd. Salinja, "Kolegio San Luis Beltran" in Rincon, "School Strea Briante / School Rayo di Solo" in Antriol. M.u.v. de Brede School Papa Cornes functioneren deze scholen al jarenlang en worden elke dag gebruikt door een groot aantal leerlingen en leraren. De toegangswegen naar de scholen zijn onverhard en veroorzaken een significante grote hoeveelheid stof in de lucht rondom de scholen.

In het addendum worden de werkzaamheden beschreven die gepland staan rondom de 3 scholen. Hieruit wordt duidelijk waar de middelen vanuit de eenmalige impuls van EUR 3,0 mio vanuit Nederland voor gebruikt gaat worden.

2. SCOPE UITVOERINGSPLAN VANUIT BEHEERPLAN 2017-2026

2.1. Wegenareaal

In het beheerplan 2017/2026 is het totale wegenareaal op Bonaire uitgewerkt en is inzicht verkregen in de bestaande toestand van de weg. Het totale wegenareaal op Bonaire per district is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht wegenareaal

districten	oppervlakte (m ²)
Antriol	238.202
Belnem	189.863
Hato	32.035
Nikiboko	228.602
Noord Salina	266.175
Sabadeco	41.880
Tera Corra	89.388
Playa	199.802
Republiek	106.873
Rincon	185.482
totaal	1.578.302

2.2. Schadebeelden

Op basis van de uitgevoerde visuele inspecties, conform CROW-publicatie 146, en uitgevoerde verhardingsonderzoeken (constructieboringen) is van elke weg een schadebeeld bepaald. In dit uitvoeringsplan wordt ervoor gekozen om de focus te leggen op de meest ernstige schadebeelden (categorie **a5**) waarbij door een **volledige reconstructie** de schadebeelden textuur, vlakheid, samenhang, kantstrook en waterdichtheid volledig opgelost worden.

2.3. Wegcategorieën

Op Bonaire wordt tot op heden geen onderscheid gemaakt in de kwantificering van het type weg. Voor het uitvoeren van regulier onderhoud aan wegen wordt voorgesteld de volgende categorieën te hanteren. Deze categorieën komen ook overeen met de Nederlandse ontwerprichtlijnen en de standaardisatie ontwerp asfaltverhardingen.

Hoofdwegen: wegen met een primaire verkeersfunctie die belangrijke woon- en leefkernen met elkaar verbindt. Voorbeelden van een hoofdweg zijn de Kaya Rincon en de Kaya Korona.

Ontsluitingswegen: wegen die zowel doorstroming als uitwisseling tot doel hebben. Wenselijk is snel- en langzaam verkeer op deze wegen indien mogelijk te scheiden. Ontsluitingswegen zijn belangrijke verbindingswegen vanuit de verschillende woonwijken. Voorbeelden hiervan zijn de Kaya Neerlandia, en de Kaya Gobernador Nicolaas Debrot.

Woonstraten: wegen met een verblijfsfunctie en bestemd voor het toegankelijk maken van percelen. Er is geen scheiding van verkeer en de gemiddelde snelheid is doorgaans laag. Doorgaand verkeer wordt zoveel mogelijk geweerd in de woonstraten en wordt via ontsluitingswegen geleid. Voorbeelden zijn de Kaya Mississippi en de Kaya Hermandad.

Voor de dimensionering van de verschillende asfaltverhardingen op de wegen wordt per categorie verschillende parameters gehanteerd. In onderstaande tabel staan de gehanteerde verkeersgegevens weergegeven.

Tabel 2.2. Verkeersgegevens

wegtype	aantal motorvoertuigen per etmaal	% vrachtwagens	aantal vrachtwagens per dag per richting
Hoofdwegen	20.000	6 %	600
Ontsluitingswegen	10.000	5 %	250
Woonstraten	1.000	1 %	10

Aangezien de intensiteiten en met name het aantal vrachtwagens per dag ruim is ingeschat en hoger ligt dan het huidige aantal vrachtwagens, is er gerekend met 0% verkeersgroei (zie onderstaande parameters).

2.4. Dimensionering

Dit plan beschrijft het onderhoud van de asfaltwegen waar een volledige reconstructie (a5) noodzakelijk is. De ontwerpen uit het beheerplan 2017/2026 zijn gemaakt volgens de Handleiding Wegenbouw.

De ontwerplevensduur van de verhardingsconstructie, op basis van draagvermogen bedraagt **20** jaar. Voorts zijn de volgende parameters in ASCON ingesteld:

- betrouwbaarheidsfactor: 75 % (hoofd- en ontsluitingswegen)
70 % (woonstraten);
- snelheid vrachtverkeer: 80 km/u (hoofd- en ontsluitingswegen)
30 km/u (woonstraten);
- aantal werkdagen per jaar: 270 (aanname);
- jaarlijkse groei vrachtverkeer: 0 % (autonome groei is meegenomen in de verkeergegevens);
- vrachtwagen schadefactor (100 kN): 1,2 (licht vrachtverkeer);
- rijstrookbreedte: 3,00 m (aanname);
- randbelasting: geen (geen extra asfalt).

Dit resulteert in de volgende asfaltopbouw per categorie.

Verhardingsopbouw hoofdwegen (170 mm asfalt)

De opbouw van de nieuwe verhardingsconstructie wordt als volgt:

- 40 mm DAB 0/16;
- 50 mm STAB 0/16;
- 80 mm STAB 0/22;
- 300 mm fundering van kalksteen;
- natuurlijke ondergrond.

Verhardingsopbouw ontsluitingswegen (140 mm asfalt)

De opbouw van de nieuwe verhardingsconstructie wordt als volgt:

- 40 mm DAB 0/16;
- 50 mm STAB 0/16;
- 50 mm STAB 0/22;
- 300 mm fundering van kalksteen;
- natuurlijke ondergrond.

Verhardingsopbouw woonstraten (95 mm asfalt)

De opbouw van de nieuwe verhardingsconstructie wordt als volgt:

40 mm	DAB 0/16;
55 mm	STAB 0/22;
300 mm	fundering van kalksteen;
	natuurlijke ondergrond.

2.5. Prioriteiten overzicht uitvoeringsplan

In eerste instantie is een filtering gemaakt van alle asfaltwegen met de classificatie **a5** (volledige reconstructie). Hieruit blijkt dat er ruim USD \$40 mio nodig is om deze wegen volledig te reconstrueren. Zoals vermeld gaat dit uitvoeringsplan uit van het maximale investeringsbudget voor de eerste 4 jaar van USD \$18,5 mio.

Daarom is met OLB een prioriteiten overzicht opgesteld waarbij de te renoveren wegen met het grootste maatschappelijke belang opgenomen zijn in onderstaande definitieve uitvoeringslijst. Daarnaast is gekeken om de werkzaamheden enigszins gelijkmatig over de districten te verdelen, rekening houdend met de bestaande toestand en intensiteit van het gebied. Dit draagt bij aan het draagvlak vanuit de lokale bevolking.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de wegen en het benodigde budget per weggedeelte. In bijlage 1 is opgenomen, de uitgebreide tabel met de exacte locatie en maatvoering van lengte, breedte en oppervlak per wegvak. In verband met de toename in intensiteiten is er ook voor gekozen een 3-tal zandwegen in Belnem, Hato en Republiek aan te wijzen voor een reconstructie tot asfaltverharding. Hiervoor is de eenheidsprijs voor de reconstructie van een woonstraat aangehouden.

Tabel 2.3 Scope met wegen uitvoeringsplan

District	Straatnaam	Categorie	Eenheidsprijs*	Totaal
Rincon	Kaya Cornelis D Crestian	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 167.580
Rincon	Kaya Rincon	hoofdweg	\$ 160,00	\$ 924.000
Rincon	Kaya E.B. Sint Jago	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 524.400
Rincon	Kaya Luis Pourier	woonstraat	\$ 132,00	\$ 227.700
Rincon	Kaya Commerce	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 269.040
Noord Salina	Kaminda Gurubu	hoofdweg	\$ 160,00	\$ 2.217.600
Noord Salina	Kaya Pueblo deel 2	woonstraat	\$ 132,00	\$ 69.300
Noord Salina	Kaya Naguati deel 2	woonstraat	\$ 132,00	\$ 46.200
Republiek	Kaya Platina	woonstraat	\$ 132,00	\$ 297.000
Republiek	Kaya Piedra Precioso deel 1	woonstraat	\$ 132,00	\$ 570.240
Antriol	Kaya Gramel	woonstraat	\$ 132,00	\$ 71.280
Antriol	Kaya Karpitan	woonstraat	\$ 132,00	\$ 160.380
Antriol	Kaya Papa Comes	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 702.240
Playa	Kaya Korona deel 1	hoofdweg	\$ 160,00	\$ 806.400
Playa	Kaya Mississippi	woonstraat	\$ 132,00	\$ 106.920
Playa	Kaya Neerlandia deel 1	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 486.400
Playa	Kaya Gob. Nicolaas debrot	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 2.167.900
Playa	Kaya Carlos A. Nicolaas	woonstraat	\$ 132,00	\$ 372.240
Playa	Kaya Playa Lechi zijwegen	woonstraat	\$ 132,00	\$ 26.400
Playa	Kaya Aruba	woonstraat	\$ 132,00	\$ 44.550
Playa	Kaya Princes Marie	woonstraat	\$ 132,00	\$ 148.500
Playa	Kaya Bonaire	woonstraat	\$ 132,00	\$ 27.720
Playa	Kaya Hermandad	woonstraat	\$ 132,00	\$ 98.010

District	Straatnaam	Categorie	Eenheidsprijs*	Totaal
Playa	Kaya Lib Simon Bolivar	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 120.232
Playa	Orco Bank Entrée en via Princes Marie	woonstraat	\$ 132,00	\$ 23.760
Playa	Kaya Gresia deel 2	woonstraat	\$ 132,00	\$ 35.640
Playa	Kaya J.E. Nicolaas deel 1	woonstraat	\$ 132,00	\$ 216.480
Hato	Kaya Leeuwarden	woonstraat	\$ 132,00	\$ 137.016
Nikiboko	Kaya Berlin deel 2	woonstraat	\$ 132,00	\$ 62.700
Nikiboko	Kaya Bruselas	woonstraat	\$ 132,00	\$ 63.360
Nikiboko	Kaya Kitara deel 2	woonstraat	\$ 132,00	\$ 23.760
Nikiboko	Kaya Nikiboko Zuid	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 102.828
Nikiboko	Kaya Roma	woonstraat	\$ 132,00	\$ 76.230
Tera Corra	Kaya Mgr. Nieuwindt	ontsluitingsweg	\$ 152,00	\$ 660.600
Belnem	Kaya Uranus deel 2	woonstraat	\$ 132,00	\$ 7.920
Belnem	Kaya Uranus deel 3	woonstraat	\$ 132,00	\$ 231.000
Subtotaal				\$ 12.292.926
			32,5% EK/UK/WRAK**	\$ 3.995.200
			8% ABB	\$ 983.434
			10% VAT incl ABB**	\$ 1.229.292
Totaal				\$ 18.500.000

* Eenh. prijzen zijn exclusief eenmalige kosten, uitvoeringskosten, WRAK en VAT.

** VAT, EK, UK en WRAK is incl. ABB

Onder eenmalige kosten worden verstaan, o.a. de mobilisatie, inrichting werkterrein, aan- en afvoer, verzekeringen etc. Onder de uitvoeringskosten worden verstaan, werkvoorbereiding, uitvoering, uitzetwerk, verkeersmaatregelen etc. De algemene kosten (AK) zijn de bedrijfskosten en overhead van de aannemer. De VAT zijn de voorbereidings- en administratiekosten, inclusief de aanbestedingsprocedure en directievoering en toezicht. De ABB is de belasting die voor uitvoering van projecten op Bonaire 8% is.

Voor de eenheidsprijzen van het werk is gebruik gemaakt van de uitgangspunten vanuit het beheerplan 2017/2026 en is verder onderscheid gemaakt tussen de categorieën, hoofdweg, ontsluitingsweg en woonstraat.

In onderstaande tabel staan de gehanteerde eenheidsprijzen weergegeven.

Tabel 2.4. Eenheidsprijzen onderhoud asfalt

A:	Onderhoudsmaatregelen asfaltverhardingen	eenheidsprijs/per m ²
a5	volledige reconstructie Hoofdweg 170mm asfalt	\$ 160,00
a5	volledige reconstructie Ontsluitingsweg 140mm asfalt	\$ 152,00
a5	volledige reconstructie Woonstraat 95mm asfalt	\$ 132,00

Met bovenstaande prioritering, verdeeld in weg categorieën kan in de komende jaren ruim **15,2 kilometer** weg volledig gereconstrueerd worden. Dit komt neer op ca. 7,2% van het totale asfalt wegennet. De belangrijkste hoofd- en ontsluitingswegen die een volledige reconstructie behoeven zijn opgenomen in dit plan. Dit zal in belangrijke mate bijdragen aan de kwaliteit van de infrastructuur, een betere doorstroming en daarnaast kan het rekenen op een op groot maatschappelijk draagvlak door de algehele slechte staat van de infrastructuur op Bonaire.

In bijlage 2 zijn de locatie van de geprioriteerde wegen op tekening aangeven.

2.6. Dimensies en ontwerplevensduur

In het beheerplan 2017/2026 zijn 3 verschillende wegconstructies opgenomen: hoofdwegen, ontsluitingswegen en woonstraten. De asfalt mengsels zijn hier nog weergegeven volgens de oude RAW Standaard 2005. In onderstaande tabel is de update verwerkt naar de nieuwe mengsel benamingen volgens de meest recente RAW Standaard 2015.

De dimensionering vanuit het beheerplan is in paragraaf 2.4. weergegeven. Om mogelijk nog verder te optimaliseren in kosten is op verzoek van OLB gekeken of het mogelijk is de wegen met een lagere ontwerplevensduur door te rekenen. Onderstaand het resultaat bij een nieuwe berekening op basis van het rekenprogramma OIA.

Tabel 2.5. Tabel varianten in dimensies versus ontwerplevensduur

Ontwerplevensduur	Hoofdweg	Ontsluitingsweg	Woonstraat
25 jaar	170 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 50 mm AC 16 bind 80 mm AC 22 base 300 mm kalksteen Ondergrond	140 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 50 mm AC 16 bind 50 mm AC 16 base 300 mm kalksteen Ondergrond	95 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 55 mm AC 22 base 200 mm kalksteen Ondergrond
20 jaar	160 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 50 mm AC 16 bind 70 mm AC 22 base 300 mm kalksteen Ondergrond	130 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 40 mm AC 16 bind 50 mm AC 16 base 300 mm kalksteen Ondergrond	95 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 55 mm AC 22 base 200 mm kalksteen ondergrond
15 jaar	150 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 50 mm AC 16 bind 60 mm AC 22 base 300 mm kalksteen Ondergrond	120 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 80 mm AC 22 base 300 mm kalksteen ondergrond	95 mm asfalt 40 mm AC 16 surf 55 mm AC 22 base 200 mm kalksteen ondergrond

Voor de woonstraten geldt dat bij de opgegeven verkeersbelasting de ontwerplevensduur bij 95 mm asfalt > 25 jaar is. Omdat dit uitvoeringstechnisch de minimale gewenste dikte is bij het aanbrengen van 2 lagen asfalt op een fundering, blijft dit de standaardconstructie.

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat er slechts 1 à 2 cm asfalt bespaard kan worden als de ontwerplevensduur van de wegen met 5 of 10 jaar naar beneden wordt bijgesteld. Ter illustratie; dit komt neer op een financiële besparing van circa \$ 5 à \$ 10 USD per m².

Deze beperkte besparing staat niet in verhouding tot de robuustheid en gewenste lange ontwerplevensduur van 25 jaar. **Geadviseerd om de dimensies gebaseerd op de ontwerplevensduur van 25 jaar te hanteren voor de op te stellen uitvoeringscontracten.**

3. BEHEER EN ONDERHOUD WEGEN

Het Beheerplan wegen Bonaire 2017 – 2026 biedt de nodige handvaten voor het inspectie- en onderhoudsregime. In het Beheerplan wegen Bonaire wordt de systematiek van wegbeheer in zowel Nederland als Bonaire omschreven.

Weginspecties kunnen jaarlijks, of een keer per twee jaar uitgevoerd worden (beleidskeuze). De inspectiewerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd volgens de CROW-publicatie 146. De te hanteren werkwijze bij uitvoering van weginspecties conform CROW-publicatie 146 staat uitgelegd in hoofdstuk 3.1 van het Beheerplan wegen Bonaire 2017 - 2026.

In Nederland worden de resultaten van de weginspecties ingevoerd in een geautomatiseerd wegbeheersysteem. Geadviseerd wordt om dit voor Bonaire op termijn ook zo in te richten om efficiënt en doelmatig onderhoud uit te kunnen voeren.

Het wegbeheersysteem gaat de ingevoerde kwaliteitsgegevens (schades) toetsen aan de richtlijnen en stelt vast of er op korte termijn (0 tot 5 jaar) onderhoud noodzakelijk is. Aangezien op Bonaire geen gebruik wordt gemaakt van een geautomatiseerd wegbeheersysteem, maar van een MS Excel document, moet bovenstaande actie handmatig uitgevoerd worden.

Onderstaande tabel toont de relatie tussen geconstateerde schadebeelden tijdens de weginspectie en de bijbehorende onderhoudsmaatregel:

Tabel 3.1. weginspectie en onderhoudsmaatregelen

ASFALT

Maatregelgroep	Refeling										Dwarsonvlakheid/oneffenheden										Schaurvorming										Randschade										Cv				Langs. Spoorv. Zetting														
	G	L1	L2	L3	M1	M2	M3	E1	E2	E3	G	L1	L2	L3	M1	M2	M3	E1	E2	E3	G	L1	L2	L3	M1	M2	M3	E1	E2	E3	G	L1	L2	L3	M1	M2	M3	E1	E2	E3	A	B	C	A	C	A	C	M	E										
Geen maatregel uitvoeren	x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																										
Conservieren	x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																
Gedeeltelijk groot onderhoud	x	x	x	x						x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																	
Gedeeltelijk groot onderhoud + conservieren	x	x	x	x						x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																	
Verbeteren vlakheid	x	x	x	x						x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																	
Versterken	x	x	x	x						x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																	
Rehabiliteren	x	x	x	x						x	x	x	x						x	x	x	x							x	x	x	x							x	x	x	x																	
Ophopen																																																											

bron: crow publicatie 147.

Uitkomst van bovenstaande exercitie is een lijst van wegen waarop een onderhoudsmaatregel uitgevoerd moet worden. Deze lijst van wegen met een onderhoudsmaatregel wordt de basisplanning en- begroting voor het groot onderhoud (en rehabilitaties, volledige reconstructie) genoemd.

3.1. Klein onderhoud

Naast het groot onderhoud is er ook nog klein onderhoud. Bij klein onderhoud binnen de wegbeheersystematiek gaat het om alle schades die ernstig zijn maar die een te kleine omvang hebben om als schade te noteren en door middel van een groot onderhoudsmaatregel te herstellen. Met behulp van klein onderhoud kan groot onderhoud worden uitgesteld. Kanttekening hierbij is wel dat soms vaker op een en dezelfde locatie onderhoud uitgevoerd wordt waar een structurele maatregel wellicht beter is. Als budget

voor het uitvoeren van klein onderhoud voor asfaltverhardingen wordt over het algemeen 10 à 15% van het budget voor groot onderhoud aangehouden.

Het langjarig onderhoud van de wegen uit dit Uitvoeringsplan hangt onder andere af van het beleid ten aanzien van het wegbeheer (heeft men een hoog of laag ambitieniveau), kwaliteit van de aangebrachte verhardingsconstructie, toename in vrachtverkeer etc.

3.2. Groot onderhoud

Onderstaande tabel toont een overzicht van de te verwachten onderhoudsmaatregelen vanuit dit uitvoeringsplan, inclusief een indicatie na hoeveel jaar dit uitgevoerd moet worden:

Tabel 3.2. verwachting cyclus groot onderhoudsmaatregelen, te lezen van boven naar beneden

Maatregelgroep	Gemiddeld belaste weg	Licht belaste weg	Weg in Woongebied	Weg in Verblijfsgebied
Ged.groot onderhoud	13	13	13	13
Ged.groot onderhoud en conserveren	13	13	13	13
Verstreken (asfalt)	14	14	14	14
Ged.groot onderhoud	13	13	13	13
Ged.groot onderhoud en conserveren	13	13	13	13
Rehabiliteren (asfalt)	14	14	14	14
Totale reconstructie	80	80	80	80

Wanneer de juiste onderhoudsmaatregelen toegepast worden kan de weg theoretisch 80 jaar mee voordat een volledige nieuwe reconstructie noodzakelijk is.

3.3. Reservering kosten voor onderhoud

Kleine randschades, scheuren vullen en kleine slijtage herstellen valt normaal gesproken onder de titel klein onderhoud. Indien voor het klein onderhoud een budget wordt aangehouden van 10 à 15 % van het budget voor groot onderhoud, dan is dit normaal gesproken voldoende. De exact uit te voeren onderhoudsmaatregel wordt per locatie en schadebeeld bepaald.

Conform het overkoepelende beheerplan Wegen 2017-2026 (paragraaf 4.3) is er voor het totale wegenareaal een budget nodig voor groot onderhoud van \$7.670.247,- (excl. AK&WR, VAT en ABB). Dit komt overeen met een benodigd budget van \$8.943.508,- (incl., AK&WR, VAT en ABB). In dit uitvoeringsplan wordt 7,2% van de totale scope in uitvoering genomen. Dit komt overeen met een beschikbaar groot onderhoud budget van \$643.932,-

Dit betekent voor de onderhoudsbehoefte voor de scope van dit plan het volgende;

- Te reserveren voor groot onderhoud = $13 / 643.932 \times 100\%$ = \$ 49.533,- p/jaar
- Te reserveren voor klein onderhoud = $643.932 \times 10\%$ = \$ 64.393,- p/jaar
- TOTAAL te reserveren voor onderhoud (incl. 8% ABB) = **\$ 113.926,- p/jaar**

(ter illustratie komt dit neer op ca. \$ 1,37 p/m2 per jaar aan onderhoud)

Dit bedrag moet opgebouwd worden vanaf het 1^e jaar naar aanleg. Geadviseerd wordt om dit vanaf 2020 in de begroting van OLB op te nemen.

Aandachtspunt bij het voorkomen van schades is het zorgdragen van een goede funderingslaag. Ten gevolge van veel neerslag verminderd de draagkracht dusdanig dat er schade aan de asfaltverharding kan ontstaan. Een goede afwatering is dan ook van groot

belang voor de instandhouding van de kwaliteit van het asfalt. Een goede afwatering kan gerealiseerd worden door middel van het aanbrengen van kolken of een cunetdrain. De afwatering wordt meegenomen in de civiel technische voorbereiding van dit uitvoeringsplan. Hiervoor zijn geen aparte kosten gereserveerd voor dit uitvoeringsplan. Indien dit door een goed hoogte ontwerp en aansluiting op bestaande rooien kan worden uitgewerkt zal dit niet kosten verhogend werken. Maar als riolering of andere ondergrondse voorzieningen noodzakelijk zijn dan dient dit door OLB apart gefinancierd te worden.

4. VOORBEREIDING TOT CONTRACTEN

De prioritering op basis van het budget welke leidt tot de definitieve scope van dit uitvoeringsplan moet met een ontwerp en technische beschrijving in contracten worden uitgewerkt. Hoe dit planmatig wordt aangepakt wordt in dit hoofdstuk beschreven.

4.1. Clustering van bestekken

Vanuit de prioritering komen 36 wegen naar voren die binnen dit uitvoeringsplan genomineerd zijn voor een volledige reconstructie. Voorkomen dient te worden dat voor elke weg een afzonderlijk contract opgesteld moet worden. Dit maakt de administratieve en kwalitatieve bewaking onnodig complex. Daarnaast zorgt dit voor het beheersen van onnodig veel raakvlakken tussen de verschillende projecten in planning en verkeerssituaties.

Op basis van haar ervaring heeft CEC geadviseerd de voorbereiding en op te stellen contracten voor het onderhoud van wegen te bundelen in logische clusters. Dit bevordert de efficiency in voorbereiding- en uitvoering.

In onderstaande tabel staat de voorkeursvariant beschreven voor de indeling in een 6-tal bestekken. Deze scope is gebaseerd op een geografische indeling om eventuele conflicten in bereikbaarheid en omleidingen zoveel mogelijk te komen.

Tabel 4.1. Indeling onderhoud in clusters contracten

Indeling bestekken	Inhoud van de contracten (bestekken) op basis van geografische ligging	Subtotaal Opdrachtsom	Geraamde Aanneemsom*
1	Antrio	\$ 933.900	\$ 1.237.417
2	Nikiboko, Belnem en Tera Cora	\$ 1.227.798	\$ 1.626.832
3	Noord-Salina, Republiek en Hato	\$ 3.337.356	\$ 4.421.996
4	Playa Deel I	\$ 2.340.576	\$ 3.101.263
5	Playa Deel II	\$ 2.340.576	\$ 3.101.263
6	Rincon	\$ 2.112.720	\$ 2.801.468

*geraamde aanneemsom is incl. staartkosten EK/UK/WRAK en excl. ABB en voorbereidingskosten IB (10%)

De verwachting is dat de omvang van deze scope nog goed past bij de lokale aannemers maar dat de schaalgrootte ook voldoende is om een aannemer van buiten Bonaire te interesseren voor het werk. Meer marktpartijen kan zorgen voor meer concurrentie en dit heeft mogelijk een positief effect op de uiteindelijke kosten van uitvoering.

4.2. Bestekken uitgezet in tijd

Om het beschikbare budget te bewaken en de scope tussentijds positief- of negatief bij te stellen als gevolg van de werkelijke kosten op de projecten wordt voorgesteld de contracten gefaseerd de markt op te brengen. Zo ontstaat er een lerend effect en kunnen eventuele mee- of tegenvallers worden opgevangen in de nog op te stellen contracten door scope weg te laten of toe te voegen.

Voor de planning worden onderstaande termijnen gebruikt.

Tabel 4.2. Doorlooptijd contractfase

Stap	Activiteit	Doorlooptijd
1	Opstellen ontwerp- en bestek (incl. controle), incl. onderzoek	3 maanden
2	Openbare aanbestedingsprocedure, incl. NvI (min. 45 dgn)	3 maanden
3	Gunning en uitvoeren contract (duur afhankelijk van scope)	Var.

Tabel 4.3. Planning uitvoeringsplan komende 4 jaar (per maand)*

	2019												2020												2021												2022												2023											
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Antriol																																																												
Voorbereiding	[Yellow]																																																											
Aanbesteding													[Orange]																																															
Uitvoering																									[Dark Orange]																																			
Nikiboko, Belnem en Tera Cora																																																												
Voorbereiding	[Yellow]																																																											
Aanbesteding													[Orange]																																															
Uitvoering													[Dark Orange]																																															
Noord Salina, Republiek en Hato																																																												
Voorbereiding													[Yellow]																																															
Aanbesteding													[Orange]																																															
Uitvoering													[Dark Orange]																																															
Playa Deel 1																																																												
Voorbereiding																									[Yellow]																																			
Aanbesteding																									[Orange]																																			
Uitvoering																									[Dark Orange]																																			
Rincon																																																												
Voorbereiding																									[Yellow]																																			
Aanbesteding																									[Orange]																																			
Uitvoering																									[Dark Orange]																																			
Playa Deel 2																																																												
Voorbereiding																																					[Yellow]																							
Aanbesteding																																					[Orange]																							
Uitvoering																																					[Dark Orange]																							
SCHOLEN																																																												
Voorbereiding																																																												
Aanbesteding	[Orange]																																																											
Uitvoering infrastructuur	[Dark Orange]																																																											

* Volgens bovenstaande planning kan het gewenste onderhoud in 4 jaar worden uitgevoerd. Hierbij houdt OLB rekening met een eigen bijdrage om hiervoor voldoende financiële middelen voor beschikbaar te hebben.

Met bovenstaande planning kan optimaal gebruik worden gemaakt van een lerend effect en het continu monitoren van het beschikbare budget gedurende de verschillende fasen van het project. Ook de planning voor de infrastructuur rondom de scholen is weergegeven. Zie nadere beschrijving van dit project in het bijgevoegde addendum scholen, d.d. 05-11-2018.

Gezien de complexiteit en raakvlakken met de omgeving van het district Playa wordt geadviseerd voor de voorbereiding 6 maand te reserveren. Hier zal gezien de toeristische activiteiten meer afstemming noodzakelijk zijn met OLB en stakeholders in vergelijking tot andere districten.

Uiterlijk begin 2021 dient besluitvorming over de tweede tranche plaats te vinden zodat de continuïteit in de inhaalslag van het onderhoud aan wegen geborgd blijft. In 2021 kunnen dan de eerste contracten worden voorbereid, zodat medio 2022, gestart kan worden met de tweede tranche van groot onderhoud aan de wegen op Bonaire. De omvang van de tranche hangt af van de beschikbare middelen.

4.3. Varianten

In de vorige paragraaf is een voorkeursvariant uitgewerkt voor de clustering in bestekken. Uiteraard zijn hier meerdere varianten denkbaar. Er kan bijvoorbeeld gekozen worden om het district Antriol samen te voegen met de uitvoering van de districten Noord-Salina, Republiek en Hato, of het district Playa als een groot uitvoeringscontract op de markt te zetten.

In overleg met OLB kan worden vastgesteld welke indeling de definitieve voorkeur heeft alvorens te starten met de besteksvorbereiding.

4.4. **Ontwerp- en besteksvoorbereiding**

Tijdens het opstellen van het beheerplan 2017/2026 is een goed inzicht gekregen in het wegenareaal op Bonaire en is er veel lokale kennis paraat bij OLB en ingenieurbureau CEC. Op basis van deze kennis wordt beschreven welke stappen nodig zijn om te komen tot een kwalitatief hoogwaardig contract voor uitvoering.

Stap 1: inmeting

Om een goed ontwerp op te kunnen stellen is het noodzakelijk een actuele inmeting te hebben van de weg en de aanliggende terreinen. Bij de inmeting van het terrein wordt gelet op;

- Kant weg, inclusief aansluiting zijwegen en alle bermen
- Grid van hoogten over de weg, minimaal elke 10 mtr een meting over de weg waaruit kant, as, en verkanting duidelijk wordt
- Alle objecten, masten, kolken, borden, bushaltes, P-plaatsen etc. waarbij uitgangspunt is dat objecten in oorspronkelijke staat worden teruggeplaatst en incidenteel vervanging plaatsvindt.
- Eventuele afwateringsvoorziening die op de weg aansluiten, dammen/sloten etc.

De opbouw van de verhardingen en asfaltboringen zijn reeds uitgevoerd ten tijde van het opstellen van het beheerplan 2017/2026. Deze informatie kan nu gebruikt worden tijdens het opstellen van het ontwerp en bestek voor de reconstructies.

In paragraaf 4.7. is een gedetailleerde raming opgenomen voor het uitvoeren van deze metingen voorafgaand aan de start van het ontwerp.

Stap 2: ontwerp

Als de benodigde metingen beschikbaar zijn wordt gestart met het uitwerken van het civiel technisch ontwerp, waarbij ook specifiek gekeken moet worden naar de lokale afwatering en aansluitingen op aanliggende wegen en percelen. In de ontwerpfase is regelmatig overleg met OLB voor tussentijdse controle en het eventueel uitwerken van extra afwateringsvoorzieningen of inpassingen in het terrein. Ook vindt afstemming met de nutsbedrijven plaats. Het contract houdt rekening met eventuele afstemming en/of aanleg van mantelbuizen voor de nutspartijen. Eventuele verleggingen of reconstructies van ondergrondse infra dienen door nutspartijen zelf uitgewerkt te worden.

Stap 3: bestek

Als het ontwerp door OLB is goedgekeurd en vastgesteld wordt het bestek geschreven. Dit gebeurt volgens randvoorwaarden uit de algemene administratieve bepalingen, de algemene technische bepalingen Wegbouwkundige Werken en de specifieke technische bepalingen zoals deze op Bonaire toegepast worden. Voorgesteld wordt om voor het onderhoud SAAB-bestekken (deel I t/m III) op te stellen waarin de activiteiten en hoeveelheden per post zijn uitgewerkt. Op basis van dit document, met als bijlage de ontwerptekeningen, is de aannemer in staat de hoeveelheden en de kostprijs van de werkzaamheden te bepalen.

4.5. **Aanbesteding**

Voorgesteld wordt de aanbestedingsprocedure van Curaçao te volgen zoals vastgesteld in het "landbesluit aanbestedingsregels, d.d. 23-01-2018" Deze methode geeft duidelijke kaders voor de inhoud van een openbare, of meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure. Ook zijn de minimale wettelijke doorlooptijden hierin vastgelegd om gegadigden voldoende tijd te geven een goede aanbieding te doen.

4.6. Gunnen op waarde (EMVI)

Op Bonaire worden tot op heden de werken gegund op basis van laagste prijs. Tijdens het opstellen van de contracten voor dit uitvoeringsplan kan overwogen worden de "EMVI-methode" toe te passen. EMVI staat voor Economisch Meest Voordelige Inschrijving. Hiermee bedoelen we dat zowel de prijs als de kwaliteit meetelt in de aanbidding die een inschrijver bij het OLB in moet dienen. De aanbieder met de laagste fictieve score wint de aanbesteding.

Als hier voor gekozen wordt zal in de bestekken opgenomen worden dat naast de inschrijfstaat met de financiële onderbouwing van de inschrijving ook een kwalitatief document verwacht wordt. Dit noemen we het EMVI-plan. Dit is een plan waarin de inschrijver aangeeft hoe hij invulling geeft aan de aspecten die de aanbestedende dienst voor het project belangrijk vindt. De zogenaamde EMVI-criteria. Op elk criterium geeft de gegadigde zijn visie en biedt hij maatregelen aan hoe hij invulling geeft aan een goede invulling van de EMVI-criteria. Vaak voorkomend criteria zijn

- Communicatie
- Omgevingsmanagement
- Planning
- Bereikbaarheid
- Veiligheid
- Duurzaamheid
- Hinder
- Risicomanagement

In Nederland zijn overwegend goede ervaringen met EMVI waarbij aangetoond is dat er daadwerkelijk waarde wordt toegevoegd tijdens de uitvoering van contracten. Uiteraard is het wel belangrijk dat de plannen na gunning ook zo worden uitgevoerd. Hiervoor is een belangrijke taak weggelegd voor de directie UAV die op de werken wordt aangesteld.

4.7. Directievoering en toezicht (directie UAV)

Tijdens de uitvoering van de contracten wordt een directievoerder aangesteld die wordt bijgestaan door een dagelijks toezichthouder. Zij opereren als een team met verschillende rollen. De directievoerder is de bewaker van het contract, het budget en de projectorganisatie. De toezichthouder wordt gezien als de bewaker van de kwaliteit, de planning, administratie en veiligheid op de bouwplaats. Samen vullen zij de rol van directie in.

De directie in zijn algemeenheid oefent het toezicht uit op de uitvoering van het werk en de naleving van de overeenkomst (UAV 3-6). Tijdens de uitvoering fungeert de directie UAV als vertegenwoordiger van de opdrachtgever. Uitgangspunt is dat de toezichthouder voor gemiddeld 0,6 fte op het werk aanwezig is en de directievoerder ca. 0,2 fte gedurende de looptijd van het contract. Op dit moment wordt deze werkwijze met succes toegepast tijdens de reconstructie van Kaya Nikiboko Noord.

4.8. Kostenraming voorbereiding

In het beheersplan 2017/2026 en voor de budgetbepaling in dit uitvoeringsplan is een percentage van 10% (VAT), incl. ABB, aangehouden. Onderdeel van de uitdraag van OLB voor het opstellen van dit uitvoeringsplan is het opstellen van een gedetailleerde raming voor het voorbereiden en aanbesteden van de 6 binnen de looptijd van dit uitvoeringsprogramma.

Door CEC is een gedetailleerde kostenraming opgesteld waarin per bestek de voornoemde fasen uit dit hoofdstuk zijn uitgewerkt. In onderstaande tabel een beknopt overzicht van het resultaat.

Tabel 4.4. Voorbereidingskosten, ontwerp, bestek, aanbesteding en directievoering

Nr	Bestek	Inmeting	Ontwerp	Bestek	Aanbesteding	DV-TZ	Totaal incl. ABB
1	AntrioI	\$10,080.00	\$34,880.00	\$14,440.00	\$15,760.00	\$42,040.00	\$122,875.20
2	Nikiboko, Belnem en Tera Cora	\$14,641.00	\$39,720.00	\$15,360.00	\$15,760.00	\$47,160.00	\$137,418.40
3	Noord-Salina, Republiek en Hato	\$26,828.00	\$59,280.00	\$19,600.00	\$16,680.00	\$72,760.00	\$200,509.60
4	Playa Deel I	\$20,825.50	\$55,420.00	\$17,860.00	\$16,680.00	\$65,080.00	\$192,093.20
5	Playa Deel II	\$20,825.50	\$55,420.00	\$17,860.00	\$16,680.00	\$65,080.00	\$192,093.20
6	Rincon	\$24,300.00	\$56,540.00	\$15,840.00	\$15,760.00	\$52,280.00	\$170,087.60
TOTAAL							\$1,019,126.40

Op basis van bovenstaand gedetailleerde raming blijkt dat er circa \$1,0 mio USD nodig is voor het ontwerp, de besteksvoorbereiding, aanbesteding en directievoering en toezicht tijdens de uitvoering. Dit komt neer op 8,3% VAT kosten. Bij de budgetbepaling uit het beheersplan 2017/2026 is uitgegaan van 10% VAT. Dit percentage hanteren we ook in dit uitvoeringsplan voor de prioritering van wegen tot een maximum uitvoeringsbudget van \$18,5 mio USD.

De verwachting is dat er dus nog wat extra budget gecreëerd kan worden door het lokaal uitbesteden van de ingenieursdiensten en gebruik maken van optimale synergie tussen de verschillende bestekken. Een van de redenen dat deze kosten nu wat lager uitvallen is het clusteren van contracten. Hierdoor kan efficiënter gewerkt en kunnen delen repeterend worden uitgevoerd.

5. AANBEVELING

Met dit uitvoeringsplan is het OLB in staat de reconstructies van de wegen uit te voeren zoals geprioriteerd in paragraaf 2.5. van dit plan. Naast de inhoud van dit plan worden de volgende aanbevelingen gedaan.

De dimensies van de verhardingen zijn nu gebaseerd op aannames van de verkeersintensiteiten op Bonaire. Geadviseerd wordt om een aantal verkeerstellingen uit te voeren waarbij de aannames uit de constructieberekeningen geverifieerd kunnen worden. Deze gegevens kunnen ook gebruikt worden voor het ontwerp van toekomstige verkeerskundige aanpassingen aan kruisingen of stroomwegen.

Door de toename van verkeersintensiteiten en andere lokale ontwikkelingen bestaat de kans dat bestaande verkeerssituaties niet meer voldoen. In dit uitvoeringsplan wordt geen rekening gehouden met verkeerskundige aanpassingen door bijvoorbeeld de aanleg van extra rotondes en of verkeerslichten.

Eventuele toekomstplannen rondom de inrichting van het centrum (centrumvisie) en mogelijke fietsvoorzieningen dienen in een later stadium ingepast te worden als deze zijn vastgesteld en hiervoor budget beschikbaar is.

Op projectniveau wordt per reconstructie gekeken welke maatregelen nodig zijn voor een goede afwatering. Kleinschalige maatregelen worden verwerkt in het ontwerp- en bestek. Geadviseerd wordt om op korte termijn een overkoepelend afwateringsplan voor Bonaire op te stellen waarbij op netwerkniveau inzichtelijk wordt gemaakt hoe de afwatering op het eiland geregeld is en hoe deze verbeterd kan worden. Dit is belangrijk voor de uiteindelijke robuustheid van de infrastructuur op Bonaire.

BIJLAGEN

1. Tabel overzicht wegen scope uitvoeringsplan
2. Overzichtstekening scope per district

Wegbeheersysteem Bonaire

versie: DEFINITIEF
d.d. 5-11-2018

Basisgegevens							Maatregel en onderhoudskosten o.b.v. GVI					Categorie	
Weg- nr.	District	Somspraken		Titel	Lengte (m)	Breedte (m)	Opp. (m ²)	Maatregel		Onderhoudskosten			Categorie
		Van	Tot					code	Onderhoudsmaatregel 1 code	Eenheden onderhouds- maatregel (USD)	Totaal Kosten onderhoud (USD)		
5	Rincon	Kaya Cornelis D Crestian	Kaya Commerce	Kaya Leucadio Marino Pourier	245	4,5	1103	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 167.580,00	ontsluitingsweg
57	Rincon	Kaya Rincon	Kaminda Onima	Kaminda di Karpata	1050	5,5	5775	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 160,00	\$ 924.000,00	hoofdweg
58	Rincon	Kaya E.B. Sint Jago	Kaya Rincon	Kaya G. Herrera	690	5,0	3450	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 524.400,00	ontsluitingsweg
64	Rincon	Kaya Luis Pourier	Kaya Lourdes	Kaya Lourdes	345	5,0	1725	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 227.700,00	woonstraat
67	Rincon	Kaya Commerce	Kaya Rincon	Kaya E.B. Sint Jago	295	6,0	1770	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 269.040,00	ontsluitingsweg
71	Noord Salina	Kaminda Gunibu	Kaminda La Union	Kaminda Iras di montana	2520	5,5	13860	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 160,00	\$ 2.217.600,00	hoofdweg
107	Noord Salina	Kaya Pueblo deel 2	Kaya Seminole	Kaya Naguati	105	5,0	525	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 69.300,00	woonstraat
112	Noord Salina	Kaya Naguati deel 2	Kaya Comanche	Kaya Pueblo	70	5,0	350	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 46.200,00	woonstraat
121	Republiek	Kaya Platina	Kaya Anuaco	Kaya Caribe	450	5,0	2250	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 297.000,00	woonstraat
151	Republiek	Kaya Piedra Precioso deel 1	Kaya Caribe	-	720	6,0	4320	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 570.240,00	woonstraat
175	Antriof	Kaya Gramel	Kaya Barakuda	Kaya Korona	135	4,0	540	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 71.280,00	woonstraat
178	Antriof	Kaya Karpitan	Kaminda Djabou	Kaya Korona	405	3,0	1215	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 160.380,00	woonstraat
282	Antriof	Kaya Papa Comes	Kaminda di Lagun	-	770	6,0	4620	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 702.240,00	ontsluitingsweg
286	Playa	Kaya Korona deel 1	Kaya Caribe	Kaya Dr. G. Hernandez	840	6,0	5040	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 160,00	\$ 806.400,00	hoofdweg
291	Playa	Kaya Mississippi	Kaya America	Kaya P.N. Antonio Neuman	180	4,5	810	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 106.920,00	woonstraat
296	Playa	Kaya Neerlandia deel 1	Kaya Korona	Kaya America	640	5,0	3200	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 486.400,00	ontsluitingsweg
304	Playa	Kaya Gubernador Nicolaas debr	Boulevard Santa Barbara	Kaya Lodewijks D. Gerharts	2038	7,0	14263	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 2.167.900,00	ontsluitingsweg
307	Playa	Kaya Carlos A. Nicolaas	Kaya Neerlandia	Kaya Albert Engelhardt	470	6,0	2820	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 372.240,00	woonstraat

317	Playa	Kaya Playa Lechi zijwegen	Kaya Gobernador Nicolaas	Kaya Playa Lechi	40	5,0	200	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 26.400,00	woonstraat
318	Playa	Kaya Anuba	Kaya Gobernador Nicolaas	Kaya J.N.E. Crane	75	4,5	338	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 44.550,00	woonstraat
319	Playa	Kaya Princes Marie	Kaya Gobernador Nicolaas	Kaya Lodewijks D. Gerharts	225	5,0	1125	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 148.500,00	woonstraat
322	Playa	Kaya Bonaire	Kaya J.N.E. Crane	Kaya Gobernador Nicolaas Debrot	70	3,0	210	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 27.720,00	woonstraat
329	Playa	Kaya Hermandad	Kaya Lib Simon Bolivar	Kaya G.F. Croes	165	4,5	743	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 98.010,00	woonstraat
332	Playa	Kaya Lib Simon Bolivar	Kaya Gobernador Nicolaas	Kaya Nikiboko Noord	113	7,0	791	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 120.232,00	ontsluitingsweg
334	Playa	Oroco Bank Entrée en via Princes	Kaya Gobernador Nicolaas	Kaya Lodewijks D. Gerharts	30	6,0	180	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 23.760,00	woonstraat
345	Playa	Kaya Gresia deel 2	Kaya J.A. Abraham Bulevar		60	4,5	270	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 35.640,00	woonstraat
355	Playa	Kaya J.E. Nicolaas deel 1	Kaya Carlos A. Nicolaas	Kaya Soeur Bartola	410	4,0	1640	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 216.480,00	woonstraat
383	Hato	Kaya Leeuwarden	Kaya Utrecht	Kaminda Santa Barbara (toek. rol)	173	6,0	1038	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 137.016,00	woonstraat
426	Nikiboko	Kaya Berlin deel 2	Kaya Nikiboko Zuid	Kaya Kanari	95	5,0	475	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 62.700,00	woonstraat
427	Nikiboko	Kaya Bruselas	Kaya Roma	Kaya Nikiboko Zuid	120	4,0	480	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 63.360,00	woonstraat
438	Nikiboko	Kaya Kitara deel 2	Kaya Nikiboko Zuid	Kaya Avelino Cecilia	45	4,0	180	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 23.760,00	woonstraat
449	Nikiboko	Kaya Nikiboko Zuid	ca. Kaya Aripuana	Kaya Avelino Cecilia	123	5,5	677	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 152,00	\$ 102.828,00	ontsluitingsweg
453	Nikiboko	Kaya Roma	Kaya Nikiboko Zuid	Kaya Berlin	165	3,5	578	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 76.230,00	woonstraat
540	Tera Corra	Kaya Mgr. Nieuwindt	Kaya Industria	Kaya Nikiboko zuid	1000	5,0	5000	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 660.000,00	woonstraat
568	Belnem	Kaya Uranus deel 2	Kaya Randolph Status van	Kaya Hercules	12	5,0	60	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 7.920,00	woonstraat
569	Belnem	Kaya Uranus deel 3	Kaya Mercurius	E.E.G. Bulevar	350	5,0	1750	a5	volledige reconstructie	a1	\$ 132,00	\$ 231.000,00	woonstraat

\$ 12.292.926

Uitgangspunten perc. beheersplan 2017-2026

Eenmalige kosten, uitvoeringskosten en WRAK	\$ 3.995.200,95	32,5 %
Omzetbelasting ABB	\$ 883.434,08	8%
Voorbereiding, administratie en toezicht (VAT)	\$ 1.229.292,60	10%

\$ 18.500.853,63

afgerond **\$ 18.500.000,00**

LEGENDA
 — AS (niet) toegankelijk

NO	NAAM	ADRES	OPMERKINGEN
1	Wijk Antrop		
2	Wijk Antrop		
3	Wijk Antrop		
4	Wijk Antrop		
5	Wijk Antrop		
6	Wijk Antrop		
7	Wijk Antrop		
8	Wijk Antrop		
9	Wijk Antrop		
10	Wijk Antrop		
11	Wijk Antrop		
12	Wijk Antrop		
13	Wijk Antrop		
14	Wijk Antrop		
15	Wijk Antrop		
16	Wijk Antrop		
17	Wijk Antrop		
18	Wijk Antrop		
19	Wijk Antrop		
20	Wijk Antrop		
21	Wijk Antrop		
22	Wijk Antrop		
23	Wijk Antrop		
24	Wijk Antrop		
25	Wijk Antrop		
26	Wijk Antrop		
27	Wijk Antrop		
28	Wijk Antrop		
29	Wijk Antrop		
30	Wijk Antrop		
31	Wijk Antrop		
32	Wijk Antrop		
33	Wijk Antrop		
34	Wijk Antrop		
35	Wijk Antrop		
36	Wijk Antrop		
37	Wijk Antrop		
38	Wijk Antrop		
39	Wijk Antrop		
40	Wijk Antrop		
41	Wijk Antrop		
42	Wijk Antrop		
43	Wijk Antrop		
44	Wijk Antrop		
45	Wijk Antrop		
46	Wijk Antrop		
47	Wijk Antrop		
48	Wijk Antrop		
49	Wijk Antrop		
50	Wijk Antrop		
51	Wijk Antrop		
52	Wijk Antrop		
53	Wijk Antrop		
54	Wijk Antrop		
55	Wijk Antrop		
56	Wijk Antrop		
57	Wijk Antrop		
58	Wijk Antrop		
59	Wijk Antrop		
60	Wijk Antrop		
61	Wijk Antrop		
62	Wijk Antrop		
63	Wijk Antrop		
64	Wijk Antrop		
65	Wijk Antrop		
66	Wijk Antrop		
67	Wijk Antrop		
68	Wijk Antrop		
69	Wijk Antrop		
70	Wijk Antrop		
71	Wijk Antrop		
72	Wijk Antrop		
73	Wijk Antrop		
74	Wijk Antrop		
75	Wijk Antrop		
76	Wijk Antrop		
77	Wijk Antrop		
78	Wijk Antrop		
79	Wijk Antrop		
80	Wijk Antrop		
81	Wijk Antrop		
82	Wijk Antrop		
83	Wijk Antrop		
84	Wijk Antrop		
85	Wijk Antrop		
86	Wijk Antrop		
87	Wijk Antrop		
88	Wijk Antrop		
89	Wijk Antrop		
90	Wijk Antrop		
91	Wijk Antrop		
92	Wijk Antrop		
93	Wijk Antrop		
94	Wijk Antrop		
95	Wijk Antrop		
96	Wijk Antrop		
97	Wijk Antrop		
98	Wijk Antrop		
99	Wijk Antrop		
100	Wijk Antrop		

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE
 WILK ANTIROP

LEGENDA

OPENBAAR LICHAAM BONARE

NO. 1	NO. 2	NO. 3	NO. 4	NO. 5	NO. 6	NO. 7	NO. 8	NO. 9	NO. 10
...

CEC
 CENTRAL ENGINEERING CONSULTANTS

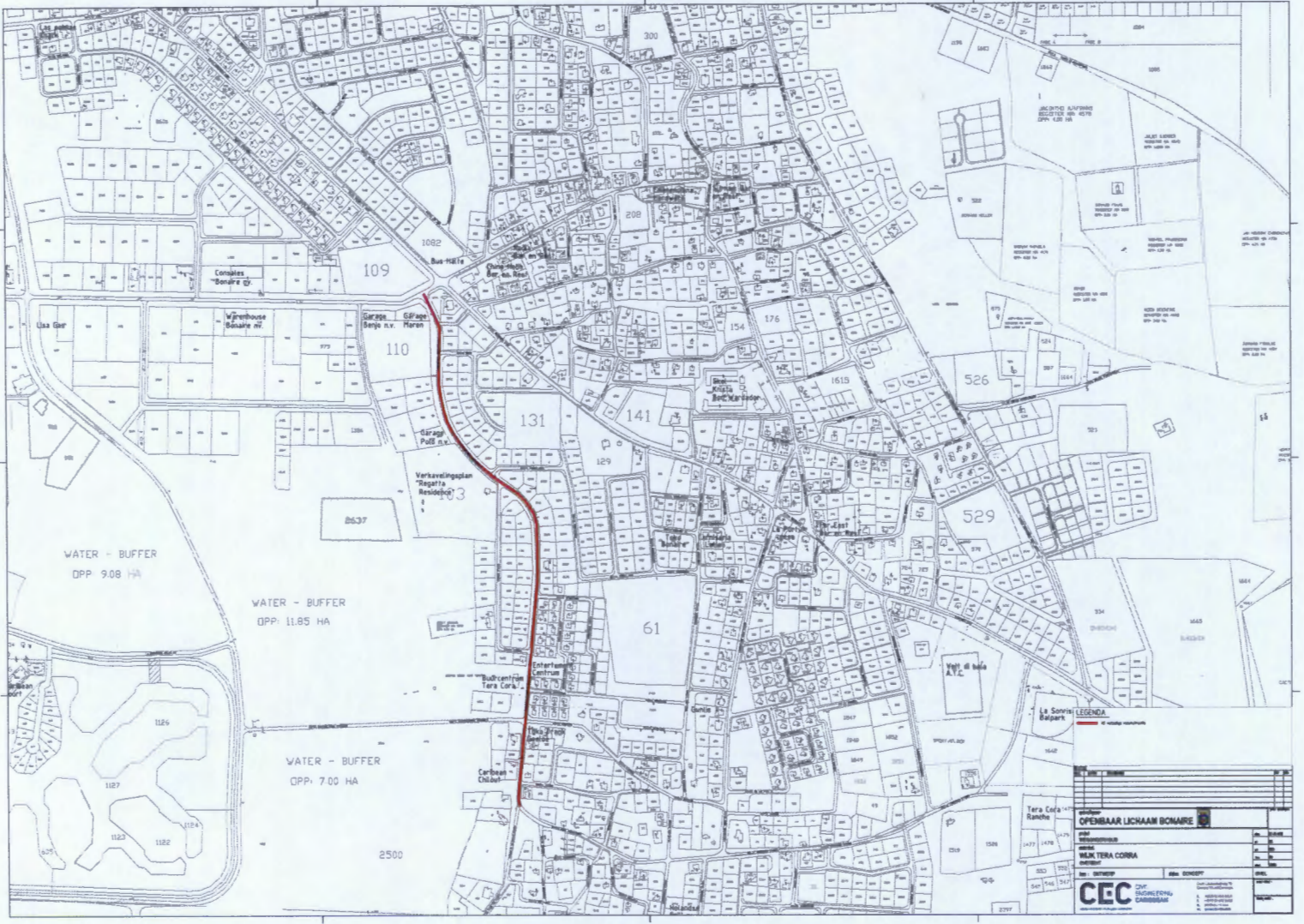

LEGENDA
 (List of symbols and their corresponding map features)

OPENBAAR LICHAAN BONAME

CEC CIVIL ENGINEERING CONSULTANTS

Project details and other administrative information.

LEGENDA

—= in natura communis

1	OPERAAR	OPERAAR LICHAM BOMARE
2	PERMIT	PERMIT
3	PLAN	PLAN
4	PROJEKSI	PROJEKSI
5	SKALA	SKALA
6	PROJEKSI	PROJEKSI
7	PROJEKSI	PROJEKSI
8	PROJEKSI	PROJEKSI
9	PROJEKSI	PROJEKSI
10	PROJEKSI	PROJEKSI
11	PROJEKSI	PROJEKSI
12	PROJEKSI	PROJEKSI
13	PROJEKSI	PROJEKSI
14	PROJEKSI	PROJEKSI
15	PROJEKSI	PROJEKSI
16	PROJEKSI	PROJEKSI
17	PROJEKSI	PROJEKSI
18	PROJEKSI	PROJEKSI
19	PROJEKSI	PROJEKSI
20	PROJEKSI	PROJEKSI
21	PROJEKSI	PROJEKSI
22	PROJEKSI	PROJEKSI
23	PROJEKSI	PROJEKSI
24	PROJEKSI	PROJEKSI
25	PROJEKSI	PROJEKSI
26	PROJEKSI	PROJEKSI
27	PROJEKSI	PROJEKSI
28	PROJEKSI	PROJEKSI
29	PROJEKSI	PROJEKSI
30	PROJEKSI	PROJEKSI
31	PROJEKSI	PROJEKSI
32	PROJEKSI	PROJEKSI
33	PROJEKSI	PROJEKSI
34	PROJEKSI	PROJEKSI
35	PROJEKSI	PROJEKSI
36	PROJEKSI	PROJEKSI
37	PROJEKSI	PROJEKSI
38	PROJEKSI	PROJEKSI
39	PROJEKSI	PROJEKSI
40	PROJEKSI	PROJEKSI
41	PROJEKSI	PROJEKSI
42	PROJEKSI	PROJEKSI
43	PROJEKSI	PROJEKSI
44	PROJEKSI	PROJEKSI
45	PROJEKSI	PROJEKSI
46	PROJEKSI	PROJEKSI
47	PROJEKSI	PROJEKSI
48	PROJEKSI	PROJEKSI
49	PROJEKSI	PROJEKSI
50	PROJEKSI	PROJEKSI
51	PROJEKSI	PROJEKSI
52	PROJEKSI	PROJEKSI
53	PROJEKSI	PROJEKSI
54	PROJEKSI	PROJEKSI
55	PROJEKSI	PROJEKSI
56	PROJEKSI	PROJEKSI
57	PROJEKSI	PROJEKSI
58	PROJEKSI	PROJEKSI
59	PROJEKSI	PROJEKSI
60	PROJEKSI	PROJEKSI
61	PROJEKSI	PROJEKSI
62	PROJEKSI	PROJEKSI
63	PROJEKSI	PROJEKSI
64	PROJEKSI	PROJEKSI
65	PROJEKSI	PROJEKSI
66	PROJEKSI	PROJEKSI
67	PROJEKSI	PROJEKSI
68	PROJEKSI	PROJEKSI
69	PROJEKSI	PROJEKSI
70	PROJEKSI	PROJEKSI
71	PROJEKSI	PROJEKSI
72	PROJEKSI	PROJEKSI
73	PROJEKSI	PROJEKSI
74	PROJEKSI	PROJEKSI
75	PROJEKSI	PROJEKSI
76	PROJEKSI	PROJEKSI
77	PROJEKSI	PROJEKSI
78	PROJEKSI	PROJEKSI
79	PROJEKSI	PROJEKSI
80	PROJEKSI	PROJEKSI
81	PROJEKSI	PROJEKSI
82	PROJEKSI	PROJEKSI
83	PROJEKSI	PROJEKSI
84	PROJEKSI	PROJEKSI
85	PROJEKSI	PROJEKSI
86	PROJEKSI	PROJEKSI
87	PROJEKSI	PROJEKSI
88	PROJEKSI	PROJEKSI
89	PROJEKSI	PROJEKSI
90	PROJEKSI	PROJEKSI
91	PROJEKSI	PROJEKSI
92	PROJEKSI	PROJEKSI
93	PROJEKSI	PROJEKSI
94	PROJEKSI	PROJEKSI
95	PROJEKSI	PROJEKSI
96	PROJEKSI	PROJEKSI
97	PROJEKSI	PROJEKSI
98	PROJEKSI	PROJEKSI
99	PROJEKSI	PROJEKSI
100	PROJEKSI	PROJEKSI

CCEC CIVIL ENGINEERING CONSULTANTS

OLB
Openbaar lichaam Bonaire

**Meerjaren uitvoeringsprogramma
onderhoud Wegen Bonaire**

**Addendum aanleg infrastructuur
rondom 3 scholen**

Meerjaren uitvoeringsprogramma onderhoud wegen Bonaire

Addendum aanleg infrastructuur rondom 3 scholen

referentie	projectcode	status
20180924_uitvoeringsplan addendum 3 scholen	BON/18/0001	definitief
projectleider	projectdirecteur	datum
M.H. H. Oonk	G. H. Douglas	24 oktober 2018

autorisatie	naam	paraaf
goedgekeurd	G.G. Douglas	

Civil Engineering Caribbean
Oude Caracasbaalweg 76
Willemstad
Curaçao
telefoon +5999 465 8020
telefax +5999 465 8023
www.ccc-int.com

INHOUDSOPGAVE	blz.
1. INLEIDING	4
2. SCOPE WERKZAAMHEDEN INFRASTRUCTUUR SCHOLEN	5
2.1. Brede school Papa Comes	5
2.2. Rayo di solo / strea briante	6
2.3. Kolegio San Luis Beltran	7
2.4. Algemene beschrijving werkzaamheden rondom 3 scholen	7
2.5. Dimensionering	8
2.6. Raming projectkosten	8
3. BEHEER EN ONDERHOUD WEGEN	9
3.1. Onderhoud	9
3.2. Reservering kosten voor klein onderhoud	9
4. VOORBEREIDING TOT CONTRACTEN	10
4.1. Bestekken uitgezet in tijd	10
4.2. Aanbesteding	10
4.3. Gunnen op laagste prijs	10
4.4. Directievoering en toezicht (directie UAV)	11
4.5. Kostenraming aanbesteding en directievoering en toezicht	11

1. INLEIDING

Algemeen

Dit addendum beschrijft de door OLB geplande werkzaamheden rondom een drietal scholen op Bonaire. Deze werkzaamheden zijn een aanvulling op het reeds geplande onderhoud welke is beschreven in het uitvoeringsplan Wegen, d.d. 24-10-2018.

Aanleiding voor de urgente uitvoering van dit project is primair het potentiële gezondheidsrisico door stofvorming wat aanwezig is in de omgeving van de scholen "Brede School Papa Cornes" in Nrd. Salinja, "Kolegio San Luis Beltran" in Rincon, "School Strea Briante / School Rayo di Solo" in Antriol. M.u.v. de Brede School Papa Cornes functioneren deze scholen al jarenlang en worden elke dag gebruikt door een groot aantal leerlingen en leraren. De toegangswegen naar de scholen zijn onverhard en veroorzaken een significante grote hoeveelheid stof in de lucht rondom de scholen. Dit wordt veroorzaakt door de auto's die over de onverharde wegen rijden

In dit addendum worden de werkzaamheden beschreven die gepland staan rondom de 3 scholen. Hieruit wordt duidelijk waar de middelen vanuit de eenmalige impuls van USD \$3,0 mio vanuit Nederland voor gebruikt gaat worden. De werkzaamheden voor de parkeerplaatsen zijn apart inzichtelijk gemaakt omdat deze geen deel uit maken van de financiële impuls. Deze kosten zullen door OLB zelf gedragen moeten worden.

Met dit addendum kunnen de werkzaamheden op projectmatige wijze worden uitgevoerd. Aangeven wordt wat de scope is van de werkzaamheden rondom de scholen. Daarnaast wordt ingegaan op het beheer en onderhoud van deze wegen en de benodigde financiële reservering van OLB hiervoor op de lange termijn. De werkzaamheden zijn reeds door OLB voorbereid in een ontwerp en bestek. Hierdoor kan op korte termijn gestart worden met de aanbesteding en uitvoering van de werkzaamheden. Dit addendum geeft tevens inzicht in de geraamde kosten van deze fasen.

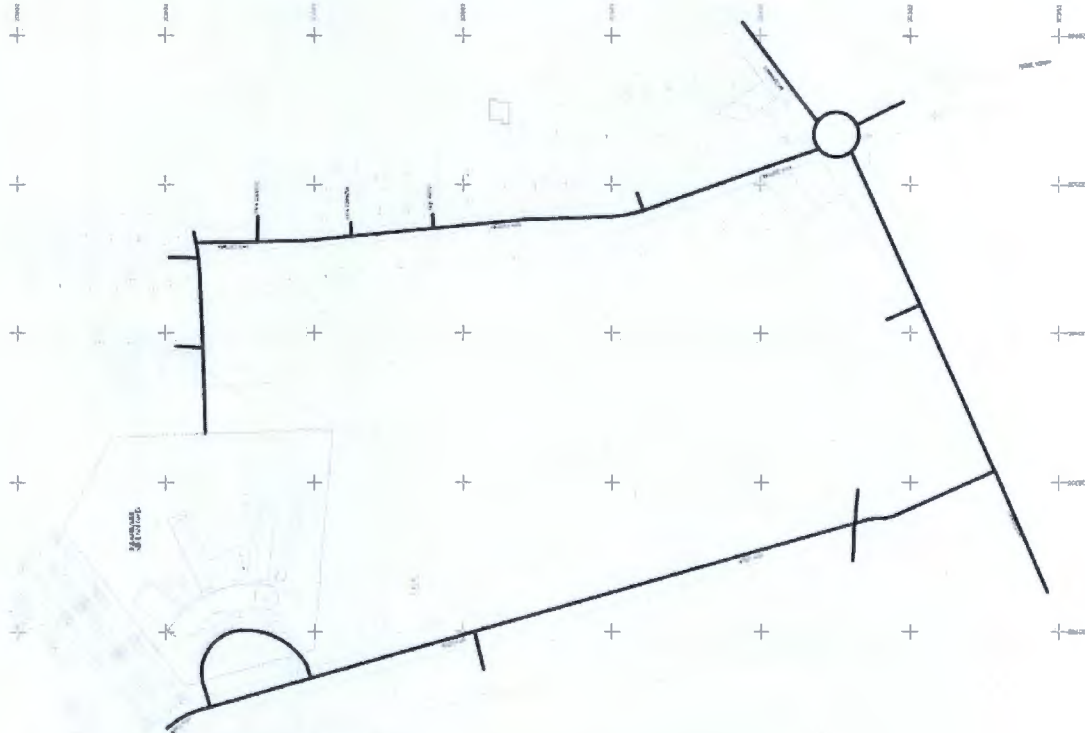
Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de scope van de uitvoeringswerkzaamheden. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het bestek no. 40149-01, d.d. augustus 2018, met bijbehorende tekeningen, gebruikt. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de benodigde beheer- en onderhoudswerkzaamheden nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de voorgestelde aanbestedingsprocedure en de planning van de werkzaamheden.

2. SCOPE WERKZAAMHEDEN INFRASTRUCTUUR SCHOLEN

2.1. Brede school Papa Cornes

Dit onderdeel betreft het verharden van tweetal ontsluitingswegen van de nieuwe brede school. Het gaat hierbij om de ontsluitingswegen Kaya Leiden en Kaya Chippewa. Het is de bedoeling om beide ontsluitingswegen te gaan asfalteren. Ten aanzien van verkeerveiligheid zal bij de kruising Kaya Amsterdam, Kaya Chippewa en Kaminda Djabow een rotonde worden gerealiseerd. Hierdoor zal het toenemende verkeer vlotter en veiliger kunnen verlopen. Het betreft hier de volgende (gedeeltes van) wegen:

Figuur 1, overzicht: trace rondom school Papa Cornes

Kaya Leiden (deel):

Voor wat betreft de Kaya Leiden gaat het om het gedeelte dat loopt vanaf de aansluiting met de Kaya Amsterdam tot en met de school. Het gaat hierbij om ca. 610 m. De weg bestaat uit een wegbreedte van 6,00m, eenzijdige berm van 2,00m, een groene strook van 1,00m een fietspad van 2,00m en een voetpad van 1,50m.

Kaya Chippewa/Kaya Oneida (deel):

Voor wat betreft de Kaya Chippewa gaat het hierbij om het gedeelte dat loopt vanaf de aansluiting met de Kaya Amsterdam en Kaminda Djabou tot en met Kaya Oneida die dan weer leidt tot aan de achterzijde van de Brede School. Het gaat hierbij om totaal ca. 513 m waarvan 430m van Kaya Chippewa en 83m van Kaya Oneida.

Kaya Amsterdam (deel):

Tussen Kaya Leiden en Kaya Chippewa zal de bestaande weg ook worden vernieuwd.

2.2. Rayo di solo / strea briante

Dit onderdeel betreft het verharden van de ontsluitingswegen van de scholen Strea Briante (voorheen: Kolegio Reina Beatrix welke nu geheel is gerenoveerd), Rayo di Solo (voorheen: Watapana school) en het kinderdagverblijf. Het betreft hier de volgende (gedeeltes van) wegen:

Figuur 2, overzicht: trace rondom school Raya di solo/strea briante

Kaya Mendelsshon:

Weg lopend vanaf de Hanchi Amboina t/m de T-splitsing met de Kaya Sonmontuno welke een totale lengte heeft van 540m. Deze weg is breed 6.00m met aan beide zijde een berm van 1,50m breed.

Kaya Sonmontuno (deel):

Gedeelte weg vanaf de T-splitsing met de Kaya Mendelsshon in zuidelijke richting tot aan het punt waar het verharde gedeelte van de Kaya Mendelsshon begint. Dit weggedeelte heeft een totale lengte van 145m en is 6,0m breed met aan beide zijden een berm van 1,50m elk. Door het verharden van deze wegen wordt er een verharde verbindingsweg gerealiseerd tussen de Hanchi Amboina en de Kaya Sonmontuno. De scholen zijn nu ook bereikbaar via de Kaya Mendelsshon. De verkeersdruk op de Hanchi Amboina zal hierdoor afnemen, wat de veiligheid ten goede komt.

2.3. Kolegio San Luis Beltran

Dit onderdeel betreft het vernieuwen van de ontsluitingsweg van de School San Luis Beltran welke aan de voorzijde van de school ligt en bekend is als Kaya Botote. Kaya Botote ligt opgesloten tussen de Kaya Taki en Kaya Luis Pourier. Het betreft hier de volgende weg deel:

Figuur 3, overzicht: trace rondom school San Luis Beltran

Kaya Botote.

Kaya Botote is een verharde weg maar verkeerd in zeer slechte staat. Het wegdek vertoont asfalt scheuren over de gehele lengte van de weg. De totale lengte van de Kaya Botote is 422m lang en bestaat uit een asfalt laag met aan beide zijden een betonnen rand.

2.4. Algemene beschrijving werkzaamheden rondom 3 scholen

In de vorige paragraaf is de locatie van de 3 scholen toegelicht. Per school worden in hoofdlijnen de volgende werkzaamheden uitgevoerd;

- Verwijderen van bestaande asfaltverhardingen, funderingen en kantopsluitingen;
- Verwijderen en herplaatsen van verkeersborden en straatnaamborden;
- Het leveren en aanbrengen van riolering en afwateringsvoorzieningen waar nodig;
- Het afwerken van trottoirs met grove diabaas;
- Het verrichten van grondwerken en construeren van taluds;
- Het leveren en aanbrengen van funderingen van kalksteen en diabaas;
- Het leveren en aanbrengen van invalide opritten, betonnen inritten en hoge- en lage betonbanden;
- Het leveren en aanbrengen van betonstraatstenen;
- Het leveren en aanbrengen van een onderlaag en toplaag van asfalt;
- Het leveren en aanbrengen van snelheidsremmers in de vorm van drempels;
- Het leveren en aanbrengen van verkeersborden;
- Het leveren en aanbrengen van wegdekreflectoren t.p.v. de verhoogde kruisingen;
- Het leveren en aanbrengen van wegmarkeringen;
- Overige bijkomende werken.

2.5. Dimensionering

Dit plan beschrijft de volledige reconstructie van de infrastructuur rondom de 3 scholen. In opdracht van OLB is het ontwerp- en de verhardingsopbouw door derden bepaald. Dit heeft geresulteerd in onderstaande verhardingsopbouw;

Verhardingsopbouw wegen scholen

De opbouw van de nieuwe verhardingsconstructie wordt als volgt:

60 mm	onderlaag asfaltbeton 0/22
40mm	toplaag asfaltbeton 0/16
150 mm	fundering van kalksteen en gebruik makend van bestaande diabaas

Deze opbouw komt in grote lijn overeen met de uitwerking uit het uitvoeringsplan Wegen, d.d. 24-10-2018. Bovenstaande opbouw is gelijkwaardig aan de voorgestelde constructie voor de woonstraten wat overeenkomt met de verwachte intensiteiten van het gebied en de beperkte vrachtwagen bewegingen rondom de scholen.

2.6. Raming projectkosten

In opdracht van OLB is er door derden een raming opgesteld voor de werkzaamheden conform bestek 40149-01 met bijbehorende tekeningen. CEC heeft hierop een controle uitgevoerd en de kosten voor de parkeerplaatsen eruit gefilterd. Deze maken immers geen onderdeel uit van de financiële impuls en moet uit eigen middelen van OLB worden gefinancierd. De bevindingen uit de controle op de raming zijn separaat met OLB gecommuniceerd. Deze opmerkingen tezamen hebben geen impact op het totale geprognosticeerde budget van het werk.

Tabel 2.1 Kosten aanleggen infrastructuur rondom 3 scholen

School	Grondwerk en fundatie	Betonwerk en opsluitingen	Asfalt (markering)	Kosten P-plaats (OLB)	Subotaal (ex UK/WK/WR)	Totaal (ex. 8% ABB)
Papa Cornes	\$ 317.287	\$ 430.573	\$ 967.190	\$ 62.513	\$ 1.652.537	\$ 2.187.622
Rayo di Solo	\$ 95.691	\$ 43.652	\$ 309.710	Geen	\$ 449.054	\$ 594.436
San Luis Beltran	\$ 93.667	\$ 75.576	\$ 182.995	Geen	\$ 352.239	\$ 466.277
TOTAAL				\$ 62.513		\$ 3.248.336
				\$ 82.755 totaal (ex. 8% ABB)		

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er voor een totaal van USD \$3.248.336,- aan budget nodig is voor de aanleg van de infrastructuur rondom de scholen. Dit bedrag is exclusief ABB en de kosten van de parkeerzoningen rondom de brede school Papa Cornes. Voor de parkeerplaatsen is een budget nodig van USD \$ 82.755 (ex. ABB). Deze kosten worden uit de eigen middelen van OLB gefinancierd.

3. BEHEER EN ONDERHOUD WEGEN

In lijn met het uitvoeringsplan Wegen zal ook voor de infrastructuur rondom de 3 scholen rekening gehouden moeten worden met het uitvoeren van regulier beheer en onderhoud in de komende jaren. Weginspecties kunnen jaarlijks, of een keer per twee jaar uitgevoerd worden (beleidskeuze).

De te hanteren werkwijze bij uitvoering van weginspecties conform CROW-publicatie 146 staat uitgelegd in hoofdstuk 3.1 van het Beheerplan wegen Bonaire 2017 - 2026.

3.1. Onderhoud

Het langjarig onderhoud van de wegen rondom de scholen hangt onder andere af van het beleid ten aanzien van het wegbeheer (heeft men een hoog of laag ambitieniveau), kwaliteit van de aangebrachte verhardingsconstructie, toename in vrachtverkeer etc.

Onderstaande tabel toont een overzicht van de te verwachten onderhoudsmaatregelen vanuit dit addendum, inclusief een indicatie na hoeveel jaar dit uitgevoerd moet worden:

Tabel 3.1 verwachting cyclus onderhoudsmaatregelen, te lezen van boven naar beneden

Maatregelgroep	Licht belaste weg (scholen)
Ged.groot onderhoud	13
Ged.groot onderhoud en conserveren	13
Verstreken (asfalt)	14
Ged.groot onderhoud	13
Ged.groot onderhoud en conserveren	13
Rehabiliteren (asfalt)	14
Totale reconstructie	80

Indien de reconstructiewerkzaamheden uitgevoerd worden conform de eisen uit de Standaard RAW bepalingen 2015 (o.a. qua verdichting en samenstelling van asfaltmengsels en funderingsmaterialen), dan worden er gedurende de eerste 10 jaar **geen** onderhoudsmaatregelen verwacht.

In de meeste gevallen dient na 12 a 15 jaar een eerste onderhoudsmaatregel te worden uitgevoerd. Vanaf dat moment moeten er budgetten gereserveerd worden voor de wegen uit dit plan.

Wanneer de juiste onderhoudsmaatregelen toegepast worden kan de weg theoretisch 80 jaar mee voordat een volledige nieuwe reconstructie noodzakelijk is.

3.2. Reservering kosten voor klein onderhoud

Kleine randschades, scheuren vullen en kleine slijtage herstellen valt normaal gesproken onder de titel klein onderhoud. Indien voor het klein onderhoud rondom de scholen een budget wordt aangehouden van 10 a 15 % van het budget voor groot onderhoud, dan is dit voldoende.

De exact uit te voeren onderhoudsmaatregel wordt per locatie en schadebeeld bepaald. Geadviseerd wordt om vanaf het 12^e jaar na de volledige reconstructie rondom de scholen ca. 10% van de reconstructiekosten per/jaar te reserveren voor planmatig klein onderhoud. Dit komt neer op ca. \$32.000,- p/jaar, gerekend vanaf het 12^e jaar na aanleg, voor het uitvoeren van klein onderhoud voor de scope van dit addendum. Deze middelen moeten door OLB gereserveerd worden.

Aandachtspunt is de grote hoeveelheid wegmarkering. Geadviseerd wordt om de markeringen elke 5 jaar na te lopen en eventueel opnieuw te schilderen zodat deze goed zichtbaar blijven. Hiervoor dient een budget van circa USD \$ 6.250,- per 5/jaar gereserveerd te worden.

4. VOORBEREIDING TOT CONTRACTEN

Het bestek voor de infrastructuur rondom de 3 scholen is reeds in opdracht van OLB door derden (*bron, Angelo Clarinda*) in bestek+tekeningen uitgewerkt. Op basis van dit contract kan de aanbesteding worden uitgeschreven waarna het werk aan een aannemer kan worden gegund.

4.1. Bestekken uitgezet in tijd

In deze paragraaf is de planning voor de werkzaamheden uitgewerkt. Voor de planning worden de termijnen conform het uitvoeringsplan gebruikt. Zie onderstaande tabel

Tabel 4.1. Doorlooptijd contractfase

Stap	Activiteit	Doorlooptijd
1	Opstellen ontwerp- en bestek (incl. controle), incl. onderzoek	gereed
2	Openbare aanbestedingsprocedure, incl. Nvl (min. 45 dgn)	3 maanden
3	Gunning en uitvoeren contract (zie randvoorwaarde bestek)	6 maanden

In onderstaande tabel zijn de werkzaamheden in de tijd uitgezet. In het bestek is de randvoorwaarde meegegeven dat het werk binnen 6 kalendermaanden opgeleverd moet worden. Dit betekent dat als de aanbesteding in Q1 van 2019 kan worden afgerond het werk eind Q3 van 2019 gereed moet zijn. In verband met de mogelijke overlast is het raadzaam een deel van de werkzaamheden in de schoolvakanties uit te voeren.

Tabel 4.2. Planning infrastructuur 3 scholen

Bestek	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4
Aanbesteding				
Aanbesteding	■			
Papa Cornes				
Uitvoering		■	■	
San Luis Betran				
Uitvoering		■		
Rayo di Solo				
Uitvoering			■	

4.2. Aanbesteding

Voorgesteld wordt de Europese aanbestedingsprocedure te volgen volgens het ARW2016. Deze methode kan geheel digitaal via TenderNed worden doorlopen. Deze methode wordt in Nederland veel toegepast en geeft duidelijke kaders voor de inhoud van een openbare, of meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure. Ook zijn de minimale wettelijke doorlooptijden hierin vastgelegd om gegadigden voldoende tijd te geven een goede aanbieding te doen.

4.3. Gunnen op laagste prijs

In het uitvoeringsplan Wegen wordt voorgesteld de "EMVI-methode" toe te passen voor de gunning van de werkzaamheden. Gezien de besteksvorbereiding voor de infrastructuur rondom de 3 scholen al gereed is wordt voorgesteld de contracten hierop niet meer aan te passen en het werk te gunnen op basis van laagste prijs. Dit voorkomt onnodige administratiekosten voor het aanpassen van het bestek.

4.4. Directievoering en toezicht (directie UAV)

Tijdens de uitvoering van de contracten wordt een directievoerder aangesteld die wordt bijgestaan door een dagelijks toezichthouder. Zij opereren als een team met verschillende rollen. De directievoerder is de bewaker van het contract, het budget en de projectorganisatie. De toezichthouder wordt gezien als de bewaker van de kwaliteit, de planning, administratie en veiligheid op de bouwplaats. Samen vullen zij de rol van directie in.

De directie in zijn algemeenheid oefent het toezicht uit op de uitvoering van het werk en de naleving van de overeenkomst (UAV 3-6). Tijdens de uitvoering fungeert de directie UAV als vertegenwoordiger van de opdrachtgever. Uitgangspunt is dat de toezichthouder voor gemiddeld 0,4 fte op het werk aanwezig is en de directievoerder ca. 0,2 fte gedurende de looptijd van het contract. Op dit moment wordt deze werkwijze met succes toegepast tijdens de reconstructie van Kaya Nikiboko Noord.

4.5. Kostenraming aanbesteding en directievoering en toezicht

In het uitvoeringsplan Wegen is een kostenraming opgenomen voor het ontwerp, bestek, aanbesteding en directievoering van de verschillende contracten. Het contract voor de infrastructuur rondom de 3 scholen is reeds opgesteld en OLB zit nu in de fase dat het contract gereed is voor de aanbesteding.

In onderstaand overzicht een opgave van de resterende kosten voor deze procedure, inclusief de kosten voor de uitvoeringsfase voor de invulling van directievoering en toezicht.

Tabel 4.3. Kosten aanbesteding en directievoering

Nr	Bestek	Aanbesteding	DV-TZ	Totaal incl. ABB
1	Infrastructuur 3 scholen	\$ 9.900,00	\$ 60.280,00	\$70.180,00
			TOTAAL	\$70.180,00

Op basis van bovenstaande gedetailleerde raming blijkt dat er circa \$70.180,- USD nodig is voor de aanbestedings- en uitvoeringsfase. De verwachting is dat als de werkzaamheden uit dit addendum gecombineerd worden uitgevoerd met de reconstructies vanuit het uitvoeringsplan hier mogelijk nog wel geoptimaliseerd kan worden door de synergie tussen beide werkzaamheden. Dit dient in een later stadium uitgewerkt te worden.

Projektplanung 0.0 - überarbeiteter WBS												
Aufgabe	2023				2024				2025			
	Jan	Feb	Mar	Apr	Jan	Feb	Mar	Apr	Jan	Feb	Mar	Apr
1.0 Projektmanagement												
1.1 Projektorganisation												
1.2 Projektplanung												
1.3 Projektumsetzung												
1.4 Projektabschluss												
2.0 Produktentwicklung												
2.1 Anforderungsanalyse												
2.2 Systementwurf												
2.3 Implementierung												
2.4 Testen												
3.0 Marketing												
3.1 Marketingstrategie												
3.2 Marketingkommunikation												
3.3 Verkaufsförderung												
3.4 Verkauf												
4.0 Vertrieb												
4.1 Vertriebsstrategie												
4.2 Vertriebskanäle												
4.3 Vertriebsteams												
4.4 Vertriebsergebnisse												
5.0 Support												
5.1 Supportstrategie												
5.2 Supportkanäle												
5.3 Supportteams												
5.4 Supportergebnisse												
6.0 Sonstige												
6.1 Sonstige Aufgaben												
6.2 Sonstige Ressourcen												
6.3 Sonstige Ergebnisse												
7.0 Zusammenfassung												
7.1 Zusammenfassung der Aufgaben												
7.2 Zusammenfassung der Ressourcen												
7.3 Zusammenfassung der Ergebnisse												

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Openbaar Lichaam Bonaire
t.a.v. de heer Rijna,
Kaya Grandi 51
Kralendijk
Bonaire
CARIBISCH NEDERLAND

Mailadres:

janjsdevries@mac.com

Dirk-Jan.Bonnet@minbzk.nl, Kim.Es@minbzk.nl

Datum 29 augustus 2019
Betreft Bijzondere uitkering Bonaire voor 2019 uit structurele
middelen regeerakkoord 2018 en 2019

Bestuurskern

Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Wegverkeersbeleid

Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/185780

Uw kenmerk

2019011070

Geachte heer Rijna,

Naar aanleiding van uw brief van 7 november 2018 (kenmerk 2018011070) met verzoek om een financiële bijdrage implementatie meerjarig uitvoeringsprogramma wegen en uw brief van 27 augustus 2019 (kenmerk 2019009569) met "verzoek om financiële bijdrage implementatie meerjarig uitvoeringsprogramma wegen Bonaire (5,5 miljoen euro)", deel ik u mede dat ik u op grond van artikel 92, tweede lid, onderdeel c, van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Wet financiën BES) voor 2019 een bijzondere uitkering verstrek voor de wegen van in totaal € 5,5 mln. Dit bedrag bestaat uit de structurele middelen voor 2018 en 2019 welke de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (toen milieu) heeft toegezegd voor de wegen op Bonaire.

Op 19 augustus 2019 (kenmerk IenW/BSK-2019/177512) is reeds de beschikking met de toekenning van € 3 miljoen voor de wegen bij de scholen op Bonaire verleend (eenmalige impuls). In uw aanvraag van 7 augustus 2019 (kenmerk 2019008486) en van 27 augustus 2019 (2019009569) gaat u in op de uitvoeringskracht van het Openbaar Lichaam Bonaire voor het meerjarige uitvoeringsprogramma wegen. In uw brieven refereert u aan de afspraken die gemaakt zijn rondom het Bestuursakkoord Bonaire 2018 – 2022. Daarnaast geeft u aan dat u goede stappen heeft gezet in zowel materieel, bestuurlijk/organisatorisch en in het financieel beheer.

Op 31 juli 2019 is hoogambtelijk contact geweest met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In mijn mail van 26 augustus 2019 heb ik voor de inzet van de resterende 5,5 miljoen euro voor wegen op Bonaire aangegeven dat ik verwacht dat Bonaire de middelen voor de wegen zorgvuldig inzet. Het gaat om een zorgvuldige uitvoering waarbij vanzelfsprekend financiën, kennis, transparante aanbesteding en verantwoording duurzaam geborgd worden. Het ligt voor de hand de kennis en kunde zoals ingezet en wordt opgedaan bij de eerder door Bonaire benutte wijze ten aanzien van de € 3 miljoen voor scholen, verder uit te bouwen in lijn met het voorgaande.

Ik heb uw aanvraag getoetst aan de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna Wet financiën BES), in het bijzonder artikel 92, tweede lid, onderdeel c.

Aan deze bijzondere uitkering zijn de volgende voorwaarden verbonden:

1. De uitkering wordt verstrekt in US\$. Het bedrag van € 5,5 mln is op basis van de dagkoers omgezet in US\$ 6.115.450,=
2. Het bedrag wordt gebruikt voor het "Meerjaren uitvoeringsprogramma wegen Bonaire 2019-2023" waar u naar verwijst in uw aanvraag bij brief van 7 november 2018 (met kenmerk 2018011070).
3. Het is niet toegestaan de middelen voor andere doelen in te zetten, behoudens expliciete toestemming mijnerzijds vooraf.
4. Indien de middelen zonder toestemming worden gebruikt voor andere doelen dan bedoeld in punt 2, kan het onrechtmatig bestede bedrag terug gevorderd worden.
5. Jaarlijks wordt in de tweede uitvoeringsrapportage op basis van de Wet FinBES gerapporteerd over de voortgang. In deze uitvoeringsrapportage geeft u een inhoudelijke beschrijving van de geplande activiteiten en de bijbehorende resultaten op dat moment.
6. In de jaarrekening, die krachtens artikel 28 van de Wet FinBES jaarlijks wordt opgesteld, wordt door u in 2020 en 2021 – in uw jaarlijkse begrotingscyclus aangegeven - welk bedrag is besteed en waaraan. Uit de uitvoeringsrapportages en de jaarrekeningen blijkt de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de besteding van de middelen.
7. Aan de hand van de jaarrekening over het laatste jaar waarop de bijzondere uitkering betrekking heeft of zoveel mogelijk eerder, zal ik de uitkering definitief vaststellen. Het niet bestede geld kan door mij teruggevorderd worden.
8. De middelen worden overgemaakt aan het Openbaar Lichaam Bonaire, op bankrekening 30100203, bij Maduro & Curiels Bank, swiftcode MCBKBQBN onder vermelding van 5000003951.

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Wegverkeersbeleid

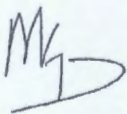
Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ons kenmerk
IENW/BSK-2019/185780

Uw kenmerk
2019011070

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE DIRECTEUR-GENERAAL MOBILITEIT,

Mark Frequin

Voor nadere informatie over dit besluit kunt u terecht bij de hierboven genoemde contactpersoon. Belanghebbenden kunnen, binnen zes weken ingaande de dag na verzending van dit besluit, hiertegen schriftelijk beroep instellen door indiening van een beroepschrift bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Voorafgaand aan het indienen van een beroepschrift kan, binnen voornoemde termijn, schriftelijk eerst bezwaar worden gemaakt bij de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, ter attentie van de Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20901, 2500 EX Den Haag.

Zowel het beroepschrift als het bezwaarschrift moet zijn ondertekend en zijn voorzien van:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen;
- e. zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt.
- Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.

Bestuurskern

Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Wegverkeersbeleid

Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/185780

Uw kenmerk

2019011070